

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري

برنامه ملی جامع انکشاف زراعت

۲۰۲۱-۲۰۱۶

چارچوب استراتیژیک انکشاف سکتور زراعت
و اصلاح نهادی

اسد 1395

پیشگفتار

زراعت مهمترین سکتور اقتصادی کشور شمرده میشود. اهمیت سکتور زراعت و سهم آن در اقتصاد کشور در آمار و ارقام زراعتی مستند بوده و به همگان هویدا است. این در حالیست که استراتژی های کارا برای دهاقین در مقابله با خشکسالی، کمبود محصولات، بیروکراسی اداری و موجودیت قوانین و مقررات پیچیده از جمله موارد اند که طی سالهای متمادی به آن توجه کمتر مبذول شده و نیاز به تمرکز دارد. وقت آن فرارسیده تا در مورد دهاقین و ضروریات آنها، بدون در نظر داشت مقدار زمین، منحصیث یک راهبرد اساسی برای توانمند ساختن طبقه دهقان جهت بهبود اقتصاد ملی بیاندیشیم. دهاقین منحصیث محرکین کلیدی زراعت کشور لازم است مورد حمایت و توجه بیشتر ما قرار گیرند.

بدون شک دهاقین ما قادر به افزایش تولیدات و تزیید نباتات ارزشمند میباشند. چیزیکه درخور اهمیت است، ایجاد شرایط و ساختار های است که حامی و جوابگوی فعالیت های شان باشد. درحالیکه در طول سالیان متمادی کار های زیادی انجام شده، به عقیده من تلاش های بیشتری باید صورت گیرد تا وزارت بسوی یک نهاد دهقان محور سوق گردیده و در ارتباط نزدیک با دهاقین باشد تا بدینوسیله فرهنگ تعاون و خدمت رسانی پایدار در سکتور زراعت کشور مستقر گردد. امیدوارم با رایه این استراتژی (برنامه ملی جامع انکشاف زراعت ۲۰۱۶-۲۰۲۱) بتوانیم یک طرح مهم برای سالهای آینده داشته و شاهد افزایش چشمگیری در تولید و ارزش افزایی محصولات زراعتی باشیم.

از آنجائیکه ما بسوی طرح یک پالیسی مؤجه و منطقی تر در عرصه تولیدی در حرکت استیم، میخواهم روی این نکته تریکز نمایم که نیاز است تا به فقر دهاقین بخور و نمیر و مالداران کوچی نقطه پایان بگذاریم. راهکار را که دولت برای مصنونیت غذایی در دست تهیه دارد، لازم است تا یک طرح باشد که دهاقین و مالداران را بسوی خودکفایی و تولید اضافی از طریق انکشاف زنجیره های ارزشی و ابتکارات سکتور خصوصی سوق دهد. انتظار برده میشود تا به مرور زمان سکتور خصوصی وظیفه رایه خدمات زراعتی را که در حال حاضر از سوی حکومت عرضه میگردد به عهده گیرد تا با استفاده از این فرصت ما بتوانیم روی طرح و تطبیق پالیسی ها، قوانین و مقررات، نورم و استاندارد ها و کنترول کیفیت تمرکز نماییم.

امکانات بوجود آمده در سکتور زراعت افغانستان مهیج و امید وار کننده بوده و مطمئن هستم که ما در آستانه یک تغییر و تحول مهم هستیم. با استفاده از فرصت میخواهم تا از جامعه بین المللی بخاطر پشتیبانی های ثابت و مستمر شان در این مسیر قدردانی نمایم. به همین ترتیب همکاران خویش در وزارت زراعت، آبیاری و مالداری بخاطر تلاش های خستگی ناپذیر شان در راستای تهیه و ترتیب این سند ابراز سپاس و امتنان مینمایم.

اسدالله "ضمیر"

وزیر زراعت، آبیاری و مالداری

فهرست

عنوان	صفحه
پیشگفتار	ا
فهرست مندرجات	ب
خلاصه	1
1. مقدمه	3
2. تحلیل وضعیت	3
3. وضعیت نهادی	5
4. فرصت ها	6
5. دیدگاه	6
5. 1- مأموریت	6
6. اولویت های استراتژیک سکتور	6
6. 1- اولویت استراتژیک ۱: بهبود سیستم های آبیاری	7
6. 2- اولویت استراتژیک ۲: افزایش تولید گندم	8
6. 3- اولویت استراتژیک ۳: زنجیره افزایش ارزش باغداری	10
6. 3. 1- محصولات باغداری با ارزش و سبزیجات	10
6. 3. 2- نباتات صنعتی و طبی	12
6. 4- اولویت استراتژیک ۴: انکشاف مالداري	13
6. 5- اولویت استراتژیک ۵: تنظیم منابع طبیعی با تغییر اقلیم	16
6. 6- اولویت استراتژیک ۶: مصئونیت غذایی و تغذی، و ایجاد مقاومت	18
6. 7- اولویت استراتژیک ۷: اصلاحات نهادی	19
7. ابزار محرک و توانمند ساز	21
7. 1- پلانگذاری منحیث محرک اصلی و توانمند ساز	21
7. 2- تحقیق و ترویج	23
7. 3- سیستم توزیع عوامل تولید	23
7. 4- قرضه زراعتی	24
7. 5- سازمان های دهقانی	25
7. 6- حمایت سکتور خصوصی و مشارکت عامه و خصوصی	26
8. بخش های مشترک	27
8. 1- تجارت زراعتی	27
8. 2- مبارزه با مواد مخدر	28
8. 3- زنان در زراعت	29
8. 4- مبارزه با فساد	30
9. استراتژی و میکانیزم تطبیقی	30
9. 1- اصلاحات نهادی به سطح مرکز	32
9. 2- مرکز امور تخنیکی و هماهنگی در سطح ولایت	33
9. 3- عرضه خدمات به دهاقین در سطح ولسوالی	34
10. نظارت و ارزیابی	34
11. بودجه	35
مأخذ:	37

خلاصه

اهمیت سکتور زراعت افغانستان و نقش مرکزی آن در رفاه ملی و ارایه فرصت های کاری نیاز به بحث ندارد اما ضرورت است تا یک ارزیابی جدی از آینده زراعت افغانستان و قابلیت تغییر بالقوه آن صورت گیرد. با وجود اینکه در سالهای اخیر در بسیاری موارد از طریق کمک های بین المللی دست آورد هایی زیادی حاصل شده اند اما هنوز مشکلات در بخش ظرفیت مبتنی بر ضرورتها ؛ پالیسی های مبتنی بر نتایج و تطبیق آن ادامه دارد.

آینده زراعت افغانستان با یک حالت مغلق مواجه است: یک جمعیت روستایی دوبرابر شده ؛ دسترسی محدود به اراضی قابل زرع و یک نیاز فوری برای اشتغال جوانان که کمتر علاقمند کار در مزرعه اند. این فکتور ها با استفاده از شیوه های کهنه زراعتی و کمبود عوامل تولید و دسترسی به ماشین آلات پیچیده تر شده اند. این مشکلات و بسا چالش های دیگر فایده نیا مدنی نیستند این مشکلات نیازمند طرح مجدد پالیسی های و شیوه ها بمنظور پلانگذاری ؛ دیزاین ؛ بشمول نقش وزارت در تطبیق اولویت ها می باشد. بر علاوه آن تحقق اهداف توسعه پایدار حمایت کننده تلاش های حکومت مبنی بر حصول اطمینان از موجودیت یک استراتژی متوازن و انکشاف پایدار می باشد.

تنظیم هفت اولویت های آنی توسط رییس جمهور افغانستان یک نقطه عطف مهم برای وزارت زراعت، آبیاری و مالداری آفغانستان است. این یک فرصت جهت انعکاس نتایج و بکاربرد آن در اصلاحات کلیدی بوده که منتج به حصول اهداف در پنج سال آینده (۲۰۱۷-۲۰۲۱) میگردد. بسیاری از اهداف برنامه های اولویت ملی که از ۲۲ به ۱۲ کاهش یافته و در سال های آینده تحقق خواهد یافت که سند هذا اساس و مسیر درست اقدامات رهبری وزارت زراعت، آبیاری و مالداری را در سال های آینده جهت رسیدگی به اولویت های زراعتی و کسب نتایج تعیین میکند. سند ارایه شده فعلی تحت نام برنامه ملی انکشاف جامع زراعتی برای پنج سال می باشد. این یک چارچوب استراتژیک برای انکشاف زراعت بوده که تأکید آن بالای تغییر دیدگاه نهاد به یک دیدگاه دهقان محور است.

جهت انجام این اولویت ها ؛ وزارت سه عامل کلیدی و زمینه ساز را در نظر گرفته است. در قدم اول؛ وزارت باید تطبیق یک روش خدمات رسانی مکمل که دهقان محور باشد روی دست گیرد. ثانیاً؛ سرمایه گذاری در بخش های مختلف سکتور زراعت چون زراعت تکثیفی و زراعت گسترده متفاوت باشد. افغانستان دارای یک نفوس قابل ملاحظه دهاقین دارای حد اقل شرایط معیشت اند که به زراعت گسترده مشغول اند. آنها نیز نیاز به سرمایه گذاری جهت حصول اطمینان از تلاش آنها در رسیدن به ثبات اقتصادی دارند. و در نهایت جهت نیل به اهداف فوق الذکر باید وزارت وساختار های مختلفه آن خود را هماهنگ و آماده ارایه خدمات بمنظور تزئید قابل ملاحظه در تولید محصولات زراعتی در تمامی ساحات و فعالیت های زراعتی نماید. ساختار های مرکزی باید کوچک تر شده و مراکز ولایتی باید ارتقا یافته تا به مراکز اساسی ارایه دانش و معلومات برای ولسوالی ها و محلات تبدیل شده جائیکه مامورین ترویج خدمات کامل زراعتی برای دهاقین را فراهم مینمایند.

در وزارت زراعت، آبیاری و مالداری بسیار اند که راه های جدید را جهت معرفی این ساختار منحصیث یک اداره دهقان محور جستجو می کنند. تغییر یک موضوع مورد بحث سخت در این نهاد است. مدیران و کارکنان تخنیکی مصروف در جستجوی شیوه های مبتکرانه بخاطر تسریع و پیشرفت پروسه تغییر اند. باوجود این ؛ موانع متعددی وجود دارند که در سرعت و مسیر تغییر مورد نیاز تأثیر گذار اند. بعضی ها ساختاری اند و بعضی هم پروسه ی . درحالیکه نرخ بیکاری درسطوح بالا قرار داشته ؛ رقابت برای پست ها در وزارت اغلب آمیخته با پروسه ها و شیوه های اند که توسط نخبگان سیاسی تداخل صورت گرفته که باعث کندی روند و استخدام افراد ناشایسته می گردد. با وجود این مشکلات ؛ وزارت ضرورت تغییر را درک نموده که باید عملی گردد و به نتایجی دست یافت که بتوان آینده زراعت کشور را تعریف و رهبری نمود.

فرصتهای رشد زراعت در افغانستان بسیار زیاد است. کمک دولت در بدست آوردن عواید بیشتر برای دهاقین از طریق بهبود زنجیره ارزش و افزایش نقش سکتور خصوصی و بازارها نوید بزرگ است. وزارت و نهاد های مختلفه آن متعهد به حمایت و تحقق این فرصت اند. این سند استراتژی یک اقدام جهت تشریح موفقیت ها و چالش هایست که وزارت بدان مواجه است و در تلاش است تا آنها را برطرف و طبق ضرورت تغییرات وارد نماید.

1. مقدمه

زراعت تهداب اساسی جامعه افغانی است. تقریباً ۸۰٪ نفوس بطور مستقیم به فعالیت های زراعتی و یا فعالیت های ثانوی و سومی مصروف اند. همین سکتور زراعت است که دارایی آینده کشور را تشکیل داده و فرصت بالقوه برای تراکم سرمایه میگردد. در حالیکه برخی از زیر ساخت های زراعتی افغانستان احیا شده است؛ هنوز بسیاری آن باقیمانده اند که بایست احیا گردند. منحصراً یک امکان جدید در انکشاف زیربنا و تکنالوژی های جدید؛ مولدین زراعتی؛ پروسس کنندگان و تجار تقاضامند کمک بیشتر برای شناسایی بازار های جدید برای محصولات شان هستند. فعالیت های زراعتی در افغانستان دارای یک سیر تکاملی بوده - در حالیکه بعضی از دهاقین به زراعت معیشتی ادامه می دهند؛ عده دیگر درک نموده اند که زراعت تکثیفی سودمند تر است اما بدین شرط که دولت در ایجاد سلسله از خدمات و ساختار های توانمند سازی سرمایه گذاری نماید.

مبنی چارچوب پلان گذاری برای انکشاف افغانستان همانا استراتیژی انکشاف ملی افغانستان (ANDS - ۲۰۰۸) که بر اساس آن چارچوب ملی انکشاف زراعتی (NADF - ۲۰۰۹) انکشاف یافت، میباشد. یک سلسله از برنامه های الویت هایملی (۲۲ برنامه ملی) به تعقیب کنفرانس کابل (جون - ۲۰۱۰) ساخته شد که در آن اولویت های وزارت زراعت، آبیاری و مالداری و مالداری در دو برنامه انعکاس یافت. که عبارت بود از برنامه ملی اول کلستر زراعت و انکشاف دهات که در بخش های آب، آبیاری و منابع طبیعی و برنامه ملی دوم که اولویت های بیشتر در بخش تولید، انکشاف بازار و مصنونیت غذایی را در برگرفته البته برای سال های ۲۰۱۲-۲۰۱۴. این ها شامل تهیه و ایجاد پالیسی ها و استراتیژی های سکتور های فرعی زراعت و همچنان پالیسی گندم، خوراکه و تغذیه مرغ، زنان در زراعت و نباتات طبی و غیره اند.

تأکید بر تغییر انعکاس دهنده دید دولت و رهبری وزارت است تا اولویت های وسیع تر وزارت زراعت، آبیاری و مالداری در هفت حوزه با تمرکز خاص روی ایجاد یک محیط توانمند برای دهاقین جهت افزایش تولیدات بیشتر؛ افزایش فرصت های کاری داخل و خارج مزرعه؛ و ایجاد عواید از طریق افزایش صادرات صورت گیرد. اولویت های شناسایی شده استراتیژیک در برنامه های ملی اساس انکشاف زراعتی را جهت تقویت ظرفیت وزارت زراعت، آبیاری و مالداری و حمایت از ایجاد محیط توانمند بمنظور رسیدن به اهداف تعیین شده اولویت های زراعتی تشکیل میدهد.

هفت اولویت تعیین شده؛ اولویت های کلیدی نهادی و سکتوری وزارت زراعت، آبیاری و مالداری بوده که ساحات بهبود ارایه خدمات، مصنونیت غذایی و مولدیت بیشتر جهت تزئید عواید ملی را در بر گرفته است. تنظیم مجدد اولویت های خاص در سکتور های ذیل و منحصراً هفت الویت استراتیژیک صورت گرفته است: اولویت (۱) آبیاری؛ (۲) تولید گندم و غلات؛ (۳) زنجیره ارزش های نباتات باغی؛ (۴) تولید مالداری؛ (۵) مدیریت منابع طبیعی با در نظر داشت حساسیت اقلیمی؛ (۶) مصنونیت غذایی و تغذیه و (۷) اصلاح نهاد ها و انکشاف ظرفیت ها. اولویت های فوق الذکر متشکل بسیاری از فعالیت های کامل مانند تحقیق و ترویج، مدیریت کامل آفات، سیستم های ارایه منابع، کنترل کیفیت؛ قرانطین؛ انجمن های دهاقین؛ مشارکت سکتور خصوصی و ملکی؛ سیستم ارقام و معلومات؛ چارچوب پالیسی و تقنینی؛ و حکومتداری و هماهنگی نیز میشود.

2. تحلیل وضعیت

تمرکز مجدد وزارت به تلاش های فعلی روی اولویت های فوق الذکر، بدین مفهوم است که از یک روش عمومی سکتوری به یک شیوه ی تغییر تدریجی صورت گیرد که در آن با تمرکز مصرف منابع بازدهی بیشتر از سرمایه گذاری برای پنج سال آینده متصور باشد.

اولویت های ده‌اقلین نیازمندیهای نهادی وزارت زراعت، آبیاری و مالداري را رهنمائي خواهد نمود که شامل پلان گذاري و حمايت از اولويت های شناسايي شده ميگردد. براي رسيدن به اين اولويت ها، وزارت زراعت، آبياري و مالداري و شرکاي ان حصول دست آورد های اساسي خود را ادامه خواهد داد البته با تاکيد دوباره روی ظرفيت بخاطر انجام تلاش های اصلاحي نهادي جهت رسيدن به نتايج پيشنهادي.

وزارت سعی خواهد کرد، اهداف مرتبط از اهداف انکشاف پايدار را در تمام فعاليت های خود شامل سازد. با در نظر داشت اين نکته که فقر چالش بزرگ کشور است، وزارت روی هدف اول انکشاف پايدار بخصوص اهداف فرعي ۵، ۶، و ۷ که مربوط مجادله با فقر می شود تمرکز نموده؛ منابع را بکار انداخته تا موضوع فقر در تمامی ابعاد مورد توجه قرار داد، پاليسي حامی فقرا انکشاف و در آن جندر هدف قرار گیرد و سرمايه گذاري ها بمنظور ريشه کن ساختن فقر افزايش يابد. همينطور در هدف دوم وزارت در حال پيشرفت بسوی یک برنامه تشديدي تقويت زنان جهت رشد و افزايش توليد غذا در هر دو سطح خانواده و در سطح تجارتي بوده که برای زنان و ديگر گروه های آسیب پذير تحت هدف ۳ و ۴ مصونيت غذايي ايجاد نمايد. منحيث بخش از تلاش های گسترده، برنامه ملی به عناصر خاص اهداف انکشافی هزاره در بخش های مربوطه آن که در اين سند بدان اشاره شده است می پردازد.

به اساس ارقام که از منابع مختلف وزارت زراعت، آبياري و مالداري بدست آمده اند، زراعت از سال ۱۳۸۸ تا حال رشد نسبتا ثابت داشته است. به گونه مثال محصول گندم سالانه ۴/۵ فيصد بيشتر گرديده، در حالیکه توليد سالانه آن متناوب بوده است و باعث ايجاد حدود ۱/۳ ميليون کار دايمي در داخل و خارج مزرعه گرديده است. زراعت امکانات کثيري را جهت ايجاد و ازدياد فرصت های اشتغال زايی را دارد. همچنان در رشد اقتصادي اهميت بسزايی داشته و در مطابقت با هدف ۱۰ مقصد اول اهداف انکشافی پايدار نیز است.

همچنان فعاليت های بخش باغداری باعث توليد قابل ملاحظه عوايد برای دهاقين و تجار های کشور گرديده است. بيش از ۲ ميليون افراد در اين سکتور مشغول کار اند که عوايد بيشتر از ۷۰۰ ميليون دالر سالانه توليد می نمايد و ۶/۷ فيصد توليد ناخالص ملی را و ۳۴ فيصد توليد ناخالص زراعت را تشکيل ميدهد.

توليدات مالداري ۳/۸ فيصد توليد ناخالص ملی و ۱۵ فيصد توليد ناخالص زراعت را تشکيل ميدهد که برابر با ۶۸۴ ميليون دالر ميگردد. اين سکتور ۱/۱ ميليون افراد اعم از مرد و زن خصوصا قشر فقير را در اشتغال جذب نموده است، صادرات مالداري محدود بوده و حد اوسط سالانه به ۱۱۶ ميليون دالر ميرسد.

تمامی زمین های که تحت آبياري فرندار گرفته ا در حال حاضر به ۲/۴ ميليون هکتار ميرسد، که در نتیجه ۳۵۰ هزار هکتار زمین جديد تحت کشت آمده است. اين سبب ميگردد تا سالانه کشت های دو فصله در همچو زمین ها صورت گیرد و عوايد ۳۵۰ تا ۴۰۰ دالر در یک هکتار را ببار آورد.

اما احياي وضعيت زراعت به اقداماتی بيشتر از گزارش ارقام نیازمند است. گزارش تحلیلي بانک جهاني از وضعيت سکتور زراعت (۲۰۱۴) چالش های اين سکتور را به دو بخش تقسيم ميکند. زراعت تکثيفی (فعالين تجارت زراعتی) و زراعت گسترده (هدف قراردادن قشر فقير). اولاً، در حدود ۳۳ فيصد افغانها در حالت عدم مصونيت غذايي قرار دارند و موارد سوء تغذی تا ۴۱ فيصد گزارش داده شده است، که با زراعت ارتباط قوی دارد. ثانياً، چالش عمده جهت ارتقاء سطح توليد در زراعت اندازه زمین های زراعتی و روش های زراعت در کشور است. تاکيد بايد بالاي تنظيم مزرعه های متوسط و بزرگ باشد تا بين عوامل توليد و توليد محصول یک ارتباط منطقی ايجاد نموده و در نتیجه توليد افزايش يافته و عوايد ملی بالا برود.

ثانیا دهاقین که در زراعت بخور ونمیر مشغول اند به شمول دهاقین بی زمین و مالداران (کوچی) فقیر، باید با اقدامات متفاوت هدف قرار گیرند، طوریکه اسباب کاهش فقر شامل این اقدامات بوده و از طریق برنامه های متمم چون میثاق شهروندی به ضروریات ابتدایی زراعت و با کوچیان از طریق مساعی وسیع ترویجی مالداران ایشان رسیدگی گردد. تمام این اقدامات ایجاب توجه به موضوعات قانونی مانند مالکیت زمین، چراگاه ها و تنظیم علفچرها، دسترسی به منابع آب، توزیع عوامل تولید، و حل مناقشه را نیز در بر میگیرد.

به اساس ارقام سیستم معلوماتی ماین پاکی (UNMACA) در حدود ۷۷/۷ کیلومتر مربع زمین های زراعتی، ۳۹۸/۶ کیلومتر مربع چراگاه ها، و ۴/۸ کیلومتر مربع منابع آبی آلوده با ماین و دیگر مواد منقلب ناشده میباشد. به منظور تحلیلی هزینه و سود، زمین های زراعتی باید قبل از استفاده برای زرع از ماین ها پاک گردند. بناء فعالیت های ماین روبی باید دوشادوش زرع نمودن زمین های که جدیداً تحت آبیاری قرار میگیرند انجام گردد.

3. وضعیت نهادی

با وصف اینکه پیشرفت های کوچکنتر در بخش اصلاحات نهادی از طریق پروژه های مدیریت تغییر در وزارت صورت گرفته اما هنوز هم چالش های وجود دارد. در حال حاضر وزارت زراعت، آبیاری و مالداران تاکید بیشتر بالای ساختار دارد و توجه بیشتر به مرکز است. این چالش با کمبود افراد و ظرفیت های تکنیکی و مقررات در ولایات و ولسوالی ها جایکه کارمندان ترویج قرار داردن مضاعف گردیده است. پرداختن به این چالش ها، بر علاوه تنظیم برنامه های سرمایه گذاری، وزارت زراعت، آبیاری و مالداران باید ظرفیت های خویش را بررسی نموده و روی توانایی ساختار ها تاکید ورزیده و یک روش برنامه ای را روی دست گیرد. بدینوسیله فعالیت های عادی وزارت دو باره بررسی گردیده و در هفت اولویت جدید ادغام خواهند گردید.

جهت نیل به هماهنگی در برنامه های متعدد که تنظیم مجدد الویت را حمایت مینماید، این یک امر مهم است که وزارت زراعت، آبیاری و مالداران چارچوبه فعلی پلانگذاری بشمول پروژه ها و برنامه های داخل و خارج بودجه را توجه نموده وزارت زراعت، آبیاری و مالداران به اساس تجربه نزدیک چنین به نظر می آید که دونه ها پروژه های زیادی را ظا هرا با اخذ نظر وزارت زراعت، آبیاری و مالداران، آبیاری و مالداران طرح و دیزاین مینمایند اما شریک ساختن وزارت زراعت، آبیاری و مالداران در اکثر حالات بعد از انجام عمل صورت میگیرد. که در این جا ممکن بعضی دلایل منطقی وجود داشته باشد که باعث محدودیت اشتراک وزارت زراعت، آبیاری و مالداران میگردد بشمول عدم موجودیت ظرفیت جغرافیایی، دسترسی به منابع و روش های جاری پلانگذاری در وزارت. با آن هم کمک های نا هماهنگ و موردی دونه ها در حالیکه از طرف وزارت زراعت، آبیاری و مالداران تایید شده و در معرض تطبیق قرار گرفته اند، نتایج مطلوب را بدست نیاورده و با اهداف کلی و ضروریات سکتور زراعت در کشور در کل همخوانی ندارد. در اکثر موارد پروژه های که یک محدوده ای کوچک از اهداف را دنبال میکنند نتایج شان نیز محدود میباشد چون پروسه پلانگذاری در عدم موجودیت وزارت قرار گرفته اند. صرف نظر از اینکه تکرار و تداخل پروژه ای در مناطق مختلف جغرافیایی، نتایج ناگوار همچو اقدامات طرفداری و یا غفلت میتواند باشد.

بناء در اکثر اینگونه موارد پروژه های که از طرف دونه ها مستقیماً تمویل میگردند دچار پیچیدگی میگردد طوریکه جذب کمک ها با پیشنهاد ان پذیرفته میشود و از اینکه کمکی کاهش یافته و ان را تابع شرایط سختگیرانه ساخته اند. عدم موجودیت روش مربوط به برنامه ریزی که در ان دونه ها مشترکاً همراه با وزارت مفیدیت مقایسوی پروژه های شان را مشخص نمایند، بعید از امکان خواهد بود که ایشان از تطبیق مکرر پروژه ها و استفاده از روش های غیر معمول که فعلاً روی کار است، جلوگیری کرد.

4. فرصت ها

برای یک کشوری چون افغانستان زراعت یکی از بهترین وسیله تولید سرمایه برای مردم از طریق زنجیره ارزش و صادرات است. خصوصاً در محصولات باغداری، مالداری و نباتات صنعتی. با تجدید باغات توسط نهال ها و بذر های تصدیق شده، کیفیت و حاصلات دهاقین افزایش چشمگیر میابد. بازسازی و بهبود شبکه های آبیاری و سیستم های تنظیم آب، مدیریت کشت و حفاظت نباتات به صورت قابل ملاحظه ای موثریت را بالا برده و در درازمدت مصارف تولید را پایین میاورد. با سرمایه گذاری در ذخایر با کیفیت، پایین آوردن خسارات بعد از رفع حاصل، دسترسی به قرضه، و یک سیستم قابل اعتبار ترانسپورتی (هوایی وزمینی) دسترسی به بازار را سهل میگرداند. با الحاق افغانستان به سازمان تجارت جهانی WTO فرصت های خوبی را برای بهبود معیار های تولید مهیا نموده است و زمینه جذب سرمایه از کشور های عضو نیز بیشتر میگردد. این موضوع همچنان در رسیدن به مقصد نهم (۹) هدف دهم (10) اهداف انکشاف پایدار کمک میکند.

سالهای اخیر شاهد رشد تولیدات نباتات صنعتی مانند زعفران، زردچوبه، پسته، شیرین بویه، جلغوزه و تعداد کثیر دیگر نباتات طبی بوده است. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری قصد دارد در بخش بازاریابی و ترویج بیشتر اینگونه محصولات حمایت و همکاریهای تخنیکی لازم را ارائه نماید.

با اضافه نمودن ۳۶۰ هزار هکتار زمین جدید برای باغداری، بیشتر از ۳۶۰ هزار کار دایمی الی سال ۲۰۲۴ ایجاد میگردد. به اساس محاسبه بخش باغداری تا سال 2024 ۳/۲۳ میلیارد دالر در مقایسه با ۱/۴ میلیارد سال ۲۰۱۲ عاید خواهد داشت. همچنان در بخش مالداری میزان شیردهی فی راس گاو به حد اقل ۱۲۰۰ لیتر خواهد رسید. در حالیکه بیشترین اقدامات در بخش مالداری جهت کاهش فقر انجام میگردد، با آنهم پیشبینی میگردد که در حدود ۶۰۴ هزار کار دایمی ایجاد گردیده و با دوچند نمودن میزان تولید مرغاری، ۲۷۴ میلیون دالر به تولید ناخالص ملی اضافه خواهد گردید.

5. دیدگاه

مصنوعیت غذایی و تغذیه و رشد متوازن اقتصادی از طریق زراعت که منتج به ثبات و تقویة اقتصادی مردان و زنان میگردد.

5.1- مأموریت

یک نهاد دهقان محور که پاسخگو بوده و خدمات باکیفیت را عرضه میدارد؛ به تکنالوژی های نوین دسترسی میابد؛ تولیدات را افزایش داده و مؤجه و منطقی میسازد؛ عوامل تولید را قاعده مند میگرداند؛ فرصت های کاری را به بار آورده و در رشد اقتصادی و تولید سرمایه در سراسر کشور سهم میگیرد.

6. اولویت های استراتژیک سکتور

. برنامه ملی جامع انکشاف زراعت به حیث یک عامل عمدهء تامین امنیت سرتاسری، حکومتداری خوب و توسعه اقتصادی دولت جمهوری اسلامی افغانستان شمرده میشود. طرح این استراتژی در محور مقاصد ملی خود کفایی، افزایش درآمد و اشتغال زایی، چارچوبه ستراتیژیک هفت اولویت را تعیین مینماید ..
اولویت های استراتژیک عبارت اند از (۱) بهبود سیستم های آبیاری (۲) تولید گندم و غلات (۳) توسعه باغداری و نباتات صنعتی به شمول سبزیجات (۴) انکشاف مالداری (۵) تنظیم منابع طبیعی با حساسیت تغیر اقلیم (۶) مصنوعیت غذایی و (۷) اصلاحات نهادی و ارتقای ظرفیت. که به جزئیات آن در متن سند پرداخته خواهد شد.

6.1- اولویت استراتژیک ۱: بهبود سیستم های آبیاری

. با وجودیکه آبیاری به حیث یک اولویت در تمام استراتژی های مراجع تمویل کننده و سکتور زراعت درج گردیده، تنها در این اواخر به صورت جدی بالای آن توجه صورت گرفته است. در پنج سال آینده زمین های تحت آبیاری از ۲/۴۵ میلیون هکتار به ۲/۷ میلیون هکتار افزایش خواهد یافت، که در حدود ۶۵۰ هزار فامیل را تحت پوشش خویش قرار میدهد. اما تطبیق یک روش دهقان محور و ایجاد فرصت های بهتر آبیاری فقط در کار های ساختمانی خلاصه نمیگردد و در بر گیرنده فعالیت های اجتماعی گسترده از طریق انجمن های آبیاری و شورا های انکشاف محلی نیز میباشد.

. سرمایه گذاری در آبیاری و زراعت فرصت های بی نظیری را برای افغانستان جهت تسهیل رشد اقتصادی، افزایش اشتغال در روستا ها و بهبود مصئونیت غذایی ایجاد می نماید. با همکاری وزارت انرژی و آب، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری مسئولیت ایجاد شبکه های آبیاری را دارد که شامل تنظیم آب در داخل مزرعه، آبریزه ها و منابع آبی چراگاه ها میباشد. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری همچنان از مسئولیت خویش در قبال هدف ۶ اهداف انکشافی پایدار آگاه است و در مطابقت با مقاصد ۴ و ۵ این هدف در تقسیم مساویانه منابع آبی کوشش مینماید. فعالیت های در این بخش مانند پروژه تنظیم آب در داخل مزرعه منعکس کننده این کوشش ها است. در مطابقت با مقصد ۸ هدف ۶ انکشافی پایدار، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری با محلات در بخش تنظیم آب بالای مزرعه فعالیت های مرتبط را عملی میکند. اما وزارت زراعت، آبیاری و مالداری در مسائل آبهای فرامرزی مسئولیت مستقیم ندارد و این مسئله از طرف ارگانهای ذیربط آن دنبال میگردد.

وزارت متعهد است در طی پنج سال آینده برنامه کار ساخت و بازسازی فزیکری را سرعت بخشد. این هدف از طریق پیاده نمودن برنامه ملی آبیاری بدست خواهد آمد که بالای تولید و حاصلخیزی از طریق بهبود دادن مدیریت آب تمرکز دارد و در ده سال آینده زمین های تحت آبیاری را به ۳/۱ میلیون هکتار، ابه اندازه زمینی که قبل از سالهای جنگ تحت آبیاری قرار داشت، برساند. همچنان کار های ساختمانی شامل ساختمان های جدید و احیای سیستم های تخریب شده خواهد بود.

دستیابی به اهداف ذکر شده مستلزم انسجام قوی بین الوزارتی بین وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، وزارت احیاء و انکشاف دهات، وزارت انرژی و آب به سطح ملی در کابل و به سطح محلی در ولسوالیها میباشد. با همکاری نزدیک وزارت انرژی و آب و وزارت احیاء و انکشاف دهات، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری یقینی میسازد تا حراست کننده گان اصلی آب در سطح محلی ظرفیت های ضروری را فرا گیرند و در ساختمان و بازسازی زیربنا های سومی عملا سهیم گردند و به انجمن های آبیاری بعد از تکمیل آن تسلیم داده شود. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری از طریق انجمن های آبیاری ظرفیت دهاقین را در تنظیم بهتر منابع آبی ارتقاء میدهد تا روش های بهتر استفاده آب سبب رشد تولید و حاصلخیزی گردد. برنامه ملی آبیاری دارای سه بخش میباشد که به صورت مختصر ذیلا تشریح میگردد. برای معلومات مزید به ضمیمه برنامه ملی آبیاری مراجعه گردد.

بخش اول – کار های فزیکری آبیاری: جهت نیل به هدف تحت آبیاری قراردادن ۳/۱ میلیون هکتار زمین (وضعیت قبل از جنگ) از طریق بازسازی شبکه های آبیاری و تحت آبیاری قرار دا دن ساحات جدید تا سال ۲۰۲۵ که شامل خدمات بهتر آبیاری برای ۹۰۰ هزار هکتار زمین از طریق احیای مجدد و وایبیری نمودن ۱۲۰ هزار هکتار زمین جدید میگردد. که در نتیجه، تولید غله جات از ۵/۸ میلیون تن به ۸ میلیون تن خواهد رسید و فرصت های رسیدن به اهداف مصئونیت غذایی کشور فراهم نماید.

بخش دوم – افزایش زراعت آبی: که از طریق عوامل تولید، تحقیقات و ترویج تکنالوژی های جدید آبیاری صورت خواهد گرفت. این اقدامات سبب حاصلخیزی زمین و آب گردیده که باعث صرفه جویی در آب و توسعه زمین های بیشتر آبی

میگردد. بخش سوم - تقویه نهادی (دولت و سکتور خصوصی): اقدامات در این بخش شامل ایجاد و اصلاح چارچوب قانونی، پالیسی‌ها نهادها و بهبود سیستم مدیریت غرض توسعه سرمایه‌گذاری در بخش انکشاف آبیاری با اشتراک سکتور خصوصی میباشد. این سبب خواهد شد تا چارچوبها و مقررات شفاف به میان آمده و در تجدید تشکیلات نهادی ریاست آبیاری به سطح افغانستان تمرکز صورت خواهد گرفت و منتج به انکشاف سکتور آبیاری به سطح ملی گردد. تاکید نه تنها بالای اصلاحات نهادی در ریاست آبیاری به سطح مرکز و ولایات است، بلکه ایجاد انجمن‌های آبیاری به سطح محل مهمترین بخش دیگر تقویه نهادی میباشد که با تسهیل شورا‌های محلی و برنامه میثاق شهروندی صورت خواهد گرفت.

2.6 - اولویت استراتژیک ۲: افزایش تولید گندم

با وجود از اینکه جواری و برنج همچنان قسمت از رژیم غذایی ملی را تشکیل میدهد گندم قسمت اعظم رژیم غذایی مردم را تشکیل میدهد و یک نبات استراتژیک برای خودکفایی و مصئونیت غذایی به حساب میرود. با وجود اهمیت گندم، حاصل فی واحد آن هنوز تا حدی در مقایسه با کشور های همسایه پایین است (به طور اوسط ۲/۵ تن در هکتار گندم آبی و ۱ تن در هکتار گندم للمی)، و در نتیجه سبب کمبود بیش از یک میلیون تن سالانه میگردد. افزون بر آن چالش های دیگر چون عدم موجودیت ماشینری مناسب غرض جمع اوری، خرمن کوبی، پروسس و ذخیره سازی بموقع حاصلات قبل وبعد از رفع حاصل سبب خسارات بیشتر ۱۵ تا ۲۰ فیصد گندم سالانه میگردد. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری چالش های مذکور را از طریق معرفی روش های ترویجی جدید و ایجاد قطعات نمایشی برای دهاقین رفع میکند. این اقدامات رسیدن به مقصد ۳ هدف ۱۲ انکشافی پایدار را نیز تسهیل میکند.

کمبود سالانه گندم از طریق واردات آرد و گندم از کشور های همسایه مرفوع میگردد، که به اساس ارقام واردات تقریباً ۲ میلیون تن میباشد. تولیدات برنج و جواری به مثابه غلات مهم در درجه دوم نیز تقاضای داخلی را مرفوع نمیسازد. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری در صدد ترتیب استراتژی جامع برنج است که بالای روش های جدید کشت و انواع برنج تمرکز دارد تا سکتور خصوصی در سرمایه گذاری زنجیره ارزش برنج جذب گردد. اهداف پنج سال برنج تولید ۱ میلیون تن میباشد.

انکشاف سکتور پایدار گندم جهت نیل به هدف خود کفایی، تقویه مصئونیت غذایی و آمادگی پاسخ در حالات اضطرار در سراسر کشور مقاصد اصلی برنامه ملی گندم را تشکیل میدهد. این شامل از دیاد سطح حاصلخیزی میباشد که با ایجاد همکاری سکتور خصوصی و دهاقین قیمت تولید پایین آمده و بسته های خدمات مبتنی بر تقاضا به دسترس دهاقین قرار گیرد. بدین ملحوظ جهت نیل آمدن به این دو هدف چالش های چون دستیابی به عوامل تولید با کیفیت، و تشویق سکتور خصوصی در سرمایه گذاری موارد مربوط به زنجیره ارزش گندم و اینکه تخم بذری کهنه با وراثتی های جدید مطابق اقلیم تعویض گردد، باید رفع گردد.

در جریان پنج سال آینده وزارت زراعت، آبیاری و مالداری یک سلسله موانع بر سر راه این اهداف را که شامل تغییر سیستم تشکیلاتی و ظرفیتی میباشد برطرف نماید تا به هدف تولید ۵/۹ میلیون متریک تن برسیم. رسیدن به این هدف شامل تحت کشت آوردن ۱۱۰ هزار هکتار زمین آبی و للمی، از دیاد سطح تولیدگندم آبی از ۲/۴۵ تن فی هکتار به ۳/۱ تن و گندم للمی از ۱/۰۳ تن به ۱/۴ تن میباشد. راهبرد های دیگر جهت عملی نمودن زراعت در مناطق خشک نیز توسعه می یابد تا به شکل موثر از زمین درجائیکه کمبود آب وجود دارد استفاده صورت گیرد.

همچنان روش های خوب غرض حفظ زراعت در ۲۵۰ هزار هکتار زمین های للمی و آبی ترویج داده خواهد شد. تمرکز برنامه گندم در ۱۶ ولایت که بیشترین تولید گندم را دارند میباشد که شامل فاریاب، جوزجان، بلخ، بغلان، کندز، تخار،

بدخشان، هرات، غور، کابل، پکتیا، غزنی، ننگرهار، هلمند و پروان است. و به صورت غیر مستقیم تمرکز عملی بالای تمام ولایات کشور خواهد بود.

برنامه ملی گندم در دو مرحله تطبیق می‌گردد. مرحله اول در جریان سالهای ۱۳۹۵-۱۳۹۷ به مقاصد کوتاه مدت مختص داده شد است که در این مقطع زمانی بیشترین تمرکز بالای تنظیم استفاده از تکنالوژی های موجود جهت کاهش میزان کمبود حاصلات گندم صور خواهد گرفت. تکنالوژی های مذکور با کمک مراکز تحقیقاتی زون ها از طریق خدمات ترویجی به محلات و دهاقین توزیع می‌گردد. این اقدامات شامل ظرفیت سازی منابع بشری جهت تحقیقات بیشتر و تولید تخم بذری با کیفیت می‌باشد. خدمات تحقیقاتی و ترویجی در سطح ولایت از طریق مراکز منابع دهاقین *FRC* به ولسوالی ها سوق داده میشود، جایی که مرکز خدمات دهاقین این بسته ها را به دهاقین و نماینده های سکتور خصوصی عرضه مینماید. در مرحله دوم در جریان سالهای ۱۳۹۸-۱۴۰۰ کار روی مقاصد دراز مدت چون معیاری سازی و توسعه تحقیقات اساسی و توافقی مانند (نسلگیری مالیکولی) تشدید یافته و جهت انکشاف سکتور گندم و معرفی انواع جدید و مقاوم گندم فعالیت های ادامه می‌آید.

ذخایر استراتژیک یکی از اولویت های دیگر در برنامه گندم برای حکومت است. که با حد اقل ۲۰۰ هزار تن ظرفیت ذخایر استراتژیک زمینه تشویق دهاقین را در مقطع خرید گندم بعد از رفع حاصل مهیا می‌سازد و به حیث ابزار پاسخ در مقابل حالات اضطرار نیز استفاده می‌گردد. وزارت های مرتبط دیگر در بخش های دسترسی به بازار، ثبات قیمت، پاسخ در مقابل حالات اضطرار اقدامات تحت مسئولیت خویش را نیز انجام خواهند داد.

دیدگاه بلند مدت وزارت ایجاد محیطی است که در آن سکتور خصوصی به صورت تدریجی در قسمت تولید غله جات از تشبثات کوچک به تشبثات بزرگ تجارتي عرض اندام نموده و زمینه های بهتر را برای زنجیره ارزش مهیا مینماید. تجارت های ملی مانند سیلو ها به تقویه و حمایت بیشتر ضرورت دارند تا تولیدات با ارزش در داخل افغانستان تولید گردند. این اقدامات وزارت زراعت، آبیاری و مالداري را قادر می‌سازد تا بیشتر روی تحقیقات انواع بهتر نباتات توجه به خرج دهد، ضایعات را کم نماید، ظرفیت ذخایر و مدیریت آنرا بهبود بخشد، و مقررات را برای تجارت در معرض اجراء قرار دهد.

مانند همه ی الویت های ستراتیژیک دیگر اهمیت خاص موضوع موجودیت یک سیستم آبیاری کارا، موجودیت بموقع عوامل تولید با کیفیت (تخم های اصلاح شده و بسته های زراعتی)، بسته های قرصه زراعتی، فعالیت های ارزش یابی و رول چشمگیر سکتور خصوصی، در نظر گرفته خواهد شد.

با در نظر داشت حدود این اقدامات یک تعداد فرضیه ها و خطرات شناسایی شده و راه های مقابله با ان نیز توصیه گردیده است. اقدامات این برنامه متکی به تطبیق همزمان فعالیت های بخش های دیگر استراتژی کلی وزارت است. همچنان کامیابی در این بخش متکی به سهم گیری ارگان های دیگر دولتی و سکتور خصوصی می‌باشد، و در بعضی موارد این پروسه شاید قربانی بروکراسی های نهادی گردد که پیشرفت ها را در بخش پالیسی و نهادی به رکود مواجه می نماید.

تقویه هماهنگی از طریق کمیته های انسجام با صلاحیت بین الوزارتی با قدرت تصمیم گیری میتواند چالشهای بین الوزارتی را کاهش دهد. پلانگذاری استراتژیک متداوم یکجا با ظرفیت اداری، پاسخگویی، شفافیت، فعالیت های مبتنی بر نتایج، دخیل بودن مستفدین و مدیریت سالم ضامن جذب کمک ها است. پروسه های اداری، مالی و لوژستیکی جهت تسریع تطبیق فعالیت های برنامه ملی گندم نیز ضروری پنداشته میشود.

6.3 - اولویت استراتژیک ۳: زنجیره افزایش ارزش باغداری

باغداری و نباتات صنعتی یکتعداد فرصت های وسیع را برای ایجاد سرمایه به ارمغان میآورد. با تنظیم نمودن دوباره لایحه وظایف یک تعداد ریاست های تخنیک در وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، طرح پالیسی ها و سیستم های مدیریت، تحقیقات، کمک های تخنیک، کنترل عوامل تولید، بسته های قرضه و سایر خدمات به دهاقین و مستفید شوندهگان این اقدامات میتواند کامیاب گردد. همچنان در سالهای اخیر میزان تولیدات محصولات در طول سال افزایش یافته است. دهاقین روش های نوین کشت را فرا گرفته اند، که در صورت بازاریابی مناسب این تولیدات با کیفیت چشمه های عایداتی جدید را ایجاد نموده و زراعت تجارتی را در سراسر کشور رشد میدهد. با آن هم توجه بالای تقاضا شامل ساختن سکتور خصوصی، تقویه مارکیت و فعالیت های ارزش افزایی حایز اهمیت می باشد. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری روی استراتژی های که نقش دولت و سکتور خصوصی را واضح سازد، و ظرفیت سازی ارگان های دولتی و سکتور خصوصی توجه بیشتر خواهد نمود. واضحا سکتور باغداری یکی از سکتور های پر منفعت میباشد که توجه سرمایه گذاری را به خود بیشتر جلب نموده است.

جذب قشر جوان که کمتر به زراعت علاقه دارند در بخش های ارزش افزایی فرصت های بیشتر اشتغال برایشان میسر است. این فرصت ها از طریق سکتور خصوصی درپروسس، بسته بندی و سایر فعالیت های بعد از رفع حاصل میتواند ب در قسمت چالش اشتغال جوانان کمک نماید. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری این اقدامات را در بخش های باغداری و سبزیجات که پتانسیل تولید بیشتر را دارد تشویق میکند.

6.3.1- محصولات باغداری با ارزش و سبزیجات

باغداری به شمول تاکستانها در حدود ۳۶۰ هزار هکتار زمین را احتوا میکند و ۱۴ فیصد زمین های تحت آبیاری را تشکیل میدهد. این بخش بیش از ۲ میلیون افراد را شامل اشتغال نموده که ۹۰ هزار آن خارج از مزرعه در بخش های ارزش افزایی مشغول کار اند. در میوه جات تعدادی از آنها اهمیت استراتژیک دارد مانند انگور، انار، بادام، پسته که مقدار زیاد آن صادر میگردد. سکتور باغداری ۱/۴ میلیارد دالر به تولید ناخالص ملی کمک میکند که ۶/۷ فیصد آنرا تشکیل میدهد. همچنان باغداری ۳۴ فیصد تولید ناخالص زراعت را تشکیل میدهد.

باغداری رشد سالانه ۵/۵ فیصدی در جریان ده سال گذشته داشته است. در صورت سرمایه گذاری مناسب در بخش های پروسس، این سکتور قدرت توسعه بیشتر را دارد و سبب عواید مزرعه، اشتغال، و بهبود مصئونیت غذایی در روستاها و شهر ها میگردد. با وصف آنکه تولیدات بیشتر گردیده استن وبه سطح تولید قبل از سال های جنگ رسیده است، اما چالش های چون سطح حاصلدهی پایین، عدم تدوام در کمیت و کیفیت تولید، روش های کهنه رفع حاصل، و نهاد های ضعیف تولید کننده و بازار هنوز وجود دارد. چالش های عمده در زنجیره تولید عبارت اند از ناکافی بودن زمین های تحت آبیاری، کمبود عوامل تولید مانند انواع بهتر نباتات و تخم اصلاح شده، باغهای کهنه که ضرورت به احیاء به سیستم های مدرن دارد، عدم مصونیت حقوق مالکیت که سرمایه گذاری را دلسرد میکند تا در بخش باغداری سرمایه گذاری نماید، دسترسی ناکافی به قرضه و کمبود خدمات ترویجی، و عدم تنظیم بهتر آب در داخل مزرعه، و موجودیت آفات.

در بخش بازاریابی، دهاقین دسترسی اندک به، سردخانه ها، و وسایط انتقال یخچالی به محصولات سریع الفساد دارند. ضایعات بعد از رفع حاصل در ذخیره گاهها در حدود ۳۰ تا ۳۵ فیصد است. براه اندازی سردخانه های عصری گران است و دهاقین ظرفیت های تخنیک و مالی را جهت بکار گیری اینگونه زیربناها که در بعضی مناطق در سالهای اخیر ساخته شده است ندارند. همچنان جریان دوامدار برق یک چالش عمده در اکثر مناطق میباشد و استفاده از جنراتور ها غیر عملی میباشد. قیمت های انتقال نیز بالا است و در اکثر موارد دهاقین نظر به کیفیت تولید خویش عاید بدست نمی آرند. فرصت های بازاریابی نیز محدود اند چون فعالیت های تجارتی پروسس مانند قطی بندی، سرد نمودن، خشک نمودن، و تولید

جوس اندک است، و فرصت های صادرات در عدم درجه بندی، و معیار های صحی، و ترانسپورت هوایی نیز با چالش مواجه است.

به اساس سند تحلیلی سکتور زراعت بانک جهانی ۲۰۱۴، با تامین رشد ۵/۵ فیصدی سالانه، توسعه باغداری تا ۴۰۰ هزار هکتار امکان پذیر است و ۱/۶ میلیارد دالر را میتواند به تولید ناخالص ملی کمک نماید. توسعه بیشتر در باغداری متکی به بازسازی شبکه های آبیاری است. حاصلدهی مزید ۲ فیصد سالانه از طریق ارائه خدمات ترویجی بهتر و تطبیق روش های جدید تنظیم باغداری و مجادله همه جانبه علیه آفات میتواند بدست آید. اقدامات مذکور به طور کلی تولید ناخالص ملی را تا سال ۲۰۲۴ به ۳/۲۳ میلیارد دالر ارتقاء خواهد داد.

هدف برنامه محصولات باغداری با ارزش و سبزیجات حمایت و انکشاف پایدار سکتور باغداری است طوریکه خدمات ترویجی نظر به ضرورت و تقاضا عرضه میگردد تا تولید و حاصلدهی را افزایش داده و منابع مشروع عیشت دهاقین را تنوع بخشد. این همچنان در مطابقت به مقصد ۲ هدف ۸ انکشاف پایدار است. هدف ذیل از طریق اقدامات ذیل عملی میگردد.

- توسعه زمین های تحت کشت باغداری، به صورت افقی، با افزایش سالانه ۱۲۴۰۰ هکتار از طریق سرمایه گذاری در بازسازی شبکه های آبیاری، تنظیم اب در داخل مزرعه، و استفاده از روش های صرفه جویی آب.
- افزایش حاصلدهی فی هکتار، (افزایش عمودی). افزایش تولید به میزان ۵ تا ۱۰ فیصد در سال از طریق بسته های همه جانبه تحقیقات توافقی، نبات اصلاح شده، و تنظیم باغات و مجادله با آفات. این در صورت دستیابی به عوامل تولید با کیفیت در زمان مناسب، دسترسی به قرضه و یک سیستم موثر ترویج میتواند بهتر عملی گردد.
- ایجاد زنجیره ارزش به یک تعداد میوه جات که از کیفیت اعلی برخوردار بوده و شهرت جهانی دارد. چنانچه در اکثر موارد مربوط به صادرات، به یک عده کوشش و ابتکارات بین الوزارتی ضرورت است تا زمینه رشد برای متشبتین کوچک و متوسط مهیا گردد و ایشان فعالیت های ارزش افزایی را تحت یک چارچوب پالیسی مشوق رقابت سالم بین عرضه کننده گان خدمات داخلی انجام دهند که در مطابقت به معیار های بین المللی باشد.
- انکشاف زیربنا و بازار مستقیما به اقداماتی ستراتیژیک که در بالا ذکر گردید ربط دارد. این با تاکید بیشتر به تشویق سکتور خصوصی امکان دارد تا سرمایه گذاری آنها در بخش های تقویه گروپ های تولیدی، تسهیلات سردخانه ها، ترانسپورت یخچالی، و پروسس محصولات باغداری تمرکز نماید.
- معیاری ساختن فرآورده های باغداری از طریق سرمایه گذاری در براند و ایجاد میکانیزم های کنترول کیفیت و لابراتوار های سرتیفیکشن. بر علاوه وزارت زراعت، آبیاری و مالداری با همکاری شرکاء در ایجاد مقررات و چارچوب قانونی جهت تسهیل نمودن صادرات کار خواهد نمود.
- حمایت سکتور خصوصی از طرف وزارت زراعت، آبیاری و مالداری ذریعه مشارکت های عامه-خصوصی صورت خواهد گرفت. این مشارکت ها با همکاری وزارت تجارت و صنایع، وزرات اقتصاد و وزارت مالیه انجام میگردد. همچنان تمرکز روی فراهم آوری تسهیلات قرضه برای تشبتات کوچک برای ایجاد سرمایه و تقویه زمینه سرمایه گذاری صورت خواهد گرفت.
- انکشاف سکتور قوریه داری با افزایش دسترسی به بذر و نهال های اصلاح شده. سیستم تصدیق دهی درختان ه میوه و خسته زمینه انتخاب را به دهاقین بین نهال های تصدیق شده و تصدیق نشده میدهد، و تا حال مساعی کمی در زمینه صورت گرفته است بناء اصلاح و تصدیق وراثتی های قابل دسترس تخم سبزیجات دور از امکان میباشد.
- توسعه زمین تحت زراعت حفاظت شده. از طریق رشد تولیدات سبزیجات خارج فصل که در این دهه اخر دستاورد خوبی داشته است. نمونه کامیابی این روش در ولایت فراه به صورت گسترده قابل لمس است، حکومت وزارت زراعت، آبیاری و مالداری تولید محصولات سبزیجات پیوندی(اصلاح شده) را در زیر سبزیخانه ساخته شده از پلاستیک، میله آهنی و قطعات وصل دهنده ان ها و سیستم آبیاری قطره ایی ساخته میشوند تشویق خواهد نمود.

دهاقین چالش های زیادی را فرا راه دستیابی به عوامل تولید با کیفیت بموقع در بازار در پیش دارند. بازار ها در حالت فعلی از عوامل تولید بی کیفیت مملو میباشد. جهت تهیه عوامل تولید طبق تقاضا ضرورت خواهد بود تا یک تعداد قوانین و مقررات با همکاری وزارت ها و ارگان های ذیدخل نافذ گردند. فعلا قوانین و مقررات که این موضوعات را تنظیم مینمایند تحت پروسه بررسی قرار دارند تا از طریق . نظارت متداوم از کیفیت عوامل تولید در بازار، لابراتوار های مجهز و ظرفیت های لازم برای اجرای قوانین ایجاد و تقویه گردد. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری پروسه توزیع تخم های بذری را شفاف و منظم میسازد و میکانیزم شناسایی مستحقین و توزیع تقویه میگردد. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری به تدریج پروسه توزیع عوامل تولید را به کوپراتیف ها و سکتور خصوصی میسپارد و وزارت در نظارت این پروسه سهیم خواهد بود.

در بخش افزایش کوالتی کنترول بازاریابی میوه جات و سبزیجات به شمول تخم های بذری سبزیجات، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری در همکاری با ارگان های مربوط اقدامات را جهت تاسیس شرکت بازاریابی میوه جات و شرکت بازاریابی سبزیجات روی دست خواهد گرفت. این تاسیسات غیر دولتی بوده، اما تحت مقررات و نظارت مستقیم مورد عالی شامل وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، تجارت، مالیه و اتاق های تجارت افغانستان فعالیت خواهد نمود.

6.3.2 - نباتات صنعتی و طبی

انکشاف نباتات با ارزش صنعتی ، باغداری،طبی وسبزیجات هنوز اتکاء بالای ابتکارات تحقیقات و ترویج دارند به شمول سرمایه گذاری های کوچک و متوسط، تسهیلات پروسس و ذخیره داخلی جوابگو و انکشاف معیارهای ضروری . تا حال این اقدامات به صورت پراکنده و غیر منسجم صورت گرفته است که به یک تعداد محدود نباتات توجه بیشتر نسبت به دیگران گردیده است. روغن مایع خوارکی که در داخل کشور تولید میگردد فقط ۱۰ فیصد تقاضای داخلی را اکتفا میکند. این به مقدار ۴۹۸ هزار تن سالانه تولیدات را نشان میدهد و هزینه ۴۹۱ میلیون دالر برای مصرف کننده گان دارد. نباتات طبی (زرع شده و طبیعی) یک از مهمترین مواد صادراتی کشور میباشد که سالانه ۸۰ تا ۱۰۰ میلیون دالر عاید دارد و این مقدار با اقدامات موثر قابلیت دوبرابر شدن را دارد. تولید کنندگان داخلی نسبت عدم دسترسی به وراثتی های مناسب تخم های نباتات تیلی، تسهیلات پروسس و ذخایر مناسب و استراتیژی های بازاریابی درست نمیتوانند از این مارکیتهای بالقوه بزرگ استفاده نمایند.

عاید به ارزش ۷۰۰ میلیون دالر امریکایی سالانه از باغداری در سال ۲۰۱۵، هدف افزایش صادرات این بخش به ۵ فیصد سالانه است. بدینوسیله باغداری فرصت های بیشتر را برای ایجاد درآمد بیشتر و اشتغال در سکتور زراعت فراهم می نماید. همچنان وزارت زراعت، آبیاری و مالداری مطالعه جامع را در باره زنجیر ارزش پنبه به راه انداخته است و نتایج کنفرانس ملی در باره رشد نباتات تیلی، زعفران و نباتات طبی نیز به این مطالعه افزود میگردد.

بناء جهت احیاء و انکشاف نباتات صنعتی و طبی استراتیژی های واضح و عملی روی دست گرفته شده است – به گونه مثال ایجاد انستیتوت ملی تحقیقات زعفران. حمایت بیشتر برای انکشاف زنجیره ارزش نباتات تیلی به خصوص پنبه به حیث یک نبات استراتیژیک اهمیت ملی دارد تا اتکای کشور را بالای منسوجات، روغن نباتی و خوارکه حیوانی وارداتی تقلیل دهد. با ترکیبی از بودجه اضافی و به حد اعظمی رساندن منابع بودجه مشروط وزارت زراعت، آبیاری و مالداری برای پنج سال آینده یک سیت از نباتات با ارزش صنعتی بشمول پنبه، سویابین ، زعفران و گلاب و ۱۰ تا ۱۵ نبات ب ارزش باغداری بشمول میوه تازه و خشک وسبزیجات سرمایه گذاری خواهد نمود تا نظر به اقلیم مناطق مختلف کشور تولیدات هر نبات با مطابقت به اقلیم و روش های تولید و پروسس حمایت گردند تا فایده اعظمی از انکشاف زنجیره ارزش حاصل گردد.

این برنامه برای تطبیق این اقدامات به صورت مرحله وار توجه میکند طوری که یک تعداد فعالیت ها الی اخیر سال ۲۰۱۷ تکمیل میگردد و اهداف بلند مدت تا سال ۲۰۲۱ تحقق میابد، که ذیلا شرح داده میشود.

- تقویه یک محیط مناسب برای رشد سرمایه گذاری متشبات کوچک و متوسط و پروسس کننده محصولات زراعتی که شامل طرح استراتژی های مشترک مهم برای پروسس محصولات زراعتی و انکشاف تشبثات با همکاری مستقیم وزارت تجارت و صنایع میباشد. این اقدامات با براه اندازی یک مطالعه همه جانبه جهت دریافت راه های کم هزینه و موثر برای ارزش افزایی ن عده نباتات که خطر کمتر دارند توسط حکومت و شرکای اش ویا توسط شراکت بخش دولتی و خصوصی در نظر گرفته خواهد شد. همچنان راه های دسترسی به انرژی قابل تجدید و دسترسی به اینچنین انرژی خصوصا در روستا ها جستجو میگردد. در بلند مدت، قوانین و مقررات، معیار ها، کنترول کیفیت و اقدامات دیگر تجدید خواهد گردید تا تولیدات به صورت معیاری پروسس و بازاریابی گردد.
- تنظیمات نهادی، توسعه ساحه کشت و سطح حاصلدهی روی انسجام فعالیت های بین الوزارتی تمرکز خواهد داشت تا هر ارگان در حیطه صلاحیت کاری خویش این اقدامات را تسهیل و عملی نماید. در وزارت زراعت، آبیاری و مالداري تحقیقات، ترویج و تعلیمات زراعتی به سطح ریاست های زراعت ولایات تقویه گردیده و جهت رساندن به دهاقین مراکز خدمات زراعتی در سطح ولسوالی عمل خواهند نمود. همچنان فاکولته های زراعت پوهنتون ها این نباتات را در نصاب درسی خویش گنجانیده به مراکز منابع دهاقین در ولایات و وزارت زراعت، آبیاری و مالداري در کابل وصل میگردد. این اقدامات بالوسيله باعث موثریت تولیدات دهاقین و گروپ های دهقانی و بازاریابی میگردد.
- در طولانی مدت وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، آبیاری و مالداري تولید و حاصلخیزی را از طریق یک میکانیزم مشترکاً با سکتور خصوصی تنظیم و یقینی خواهد ساخت که بتاسی از ان عوامل تولید، کمکهای تخنیکی و حمایت های دیگر بموقع اش به دهاقین و دیگر جوانب ذیدخل رسانده خواهد شد
- انکشاف مارکیت: حکومت با مشارکت سکتور خصوصی روی چارچوب قانونی و محیط توانمند ساز برای شگوفایی مارکیت های صادرات کار خواهد کرد. همچنان تاکید بیشتر روی نام تجاری محصولات افغانی از طریق یک روش جدید مشارکت عامه و خصوصی که در زمینه شرکت ها صادراتی از قبل فعال به منظور حمایت تولیدات داخلی جذب خواهند شد.
- تقویه مشارکت سکتور عامه و خصوصی از ان جائیکه این روش باعث بوجود آمدن اصطکاک میشود حکومت موضوع نوسازی و بهترسازی تسهیلات موجود وکهنه را در هماهنگی با وزارت تجارت و صنایع، اقتصاد و اداره ایسا مرور و بازنگری خواهد کرد. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري.
- تنوع در تولیدات پروتینی و سبزیجات برای رشد مصئونیت غذایی و تغذی یکی از اجندای عمومی دولت میباشد. رژیم غذایی فعلی میتواند با ترویج و تولید نباتات متنوع مانند سویابین جاگزین گوشت، تخم مرغ و شیر در سطح خانواده ها گردد.

6.4 - اولویت استراتژیک ۴: انکشاف مالداري

سکتور مالداري به رشد اقتصادی و اشتغال زایی کمک قابل ملاحظه میکند. با وجودیکه فیصدی تولیدات مالداري در تولید ناخالص ملی از ۳/۸ فیصد در سال ۲۰۱۲ به ۳/۱ فیصد در سال ۲۰۱۳ تقلیل یافت، با آن هم ۱۵ فیصد تولید ناخالص زراعت را تشکیل میدهد (۶۸۰ میلیون دالر)، و ۱/۱ میلیون شغل دایمی را ایجاد می نماید که ۱۵ فیصد آن خارج مزرعه است. همچنان مالداري معیشت ویژه را برای کوچی ها مهیا میکند. مالداري در صورت میسر شدن امکانات مناسب، قابلیت به بار آوردن عواید سریع و اشتغال را دارد. بناء جهت توسعه سکتور مالداري در افغانستان و تعویض واردات به محصولات داخلی، وزارت زراعت، آبیاری و مالداري چارچوب قانونی و مقررات را که شامل استاندارد های واردات و صادرات محصولات حیوانی میگردد تجدید مینماید و خدمات صحت حیوانی را توسعه داده و خدمات ترویجی را معیاری میسازد.

امکانات قابل ملاحظه بالقوه جهت انکشاف و نیمه تجارتي شدن صنعت مالداری وجود دارد. در حالیکه سهم دهاقین و مالداران کوچک در رشد اقتصادی ناچیز اند، اما تعداد کثیر اینگونه دهاقین و مالداران با دستیابی به منابع تولیدی محدود (تکنالوژی، قرضه، کشت قراردادی و غیره) قادر به توسعه فعالیت های خویش میباشند تا نظر به تقاضای بازار تولیدات خویش را مهیا سازند و شامل زراعت نیمه تجارتي و نیمه تخصصی گردند. در حال حاضر نمونه های چنین دهاقین وجود دارد که با تنوع بخشیدن تولیدات خویش فرصت های جدید بازار را بدست آورده باعث ازدیاد عواید شان شده است، خصوصا در زراعت حومه شهری چون تقاضا بیشتر بوده و دسترسی به بازار آسان است.

با ازدیاد نفوس توقع می رود تا تقاضا به محصولات مالداری افغانستان بیشتر گردد. به اساس تخمین فیصدی رشد نفوس قرار است تا تعداد جمعیت کشور تا سال ۲۰۲۵ به ۴۷ میلیون برسد و مزید بر آن تا سال ۲۰۴۵ به ۷۰ میلیون تقرب نماید. جهت رسیدگی به تقاضای غذایی مردم سکتور مالداری باید تولید و حاصلدهی فی راس حیوان را بیشتر نماید. بناء چالش های مانند تولید خوارکه حیوانی و غیره عوامل با کیفیت تولید باید از سر راه کنار برده شود.

مقاصد عمومی برنامه ملی مالداری عبارت اند از افزایش تولید علوفه، لبنیات، گوشت و مرغ و ارتباط آن با دسترسی به بازار. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری مصمم است تا خدمات و ترنری را تقویه و توسعه دهد و نقش خانم ها را در این سکتور نیز تقویه نماید. ماهی پروری یکبار دیگر بازرسی میگردد تا تولید منابع متنوع پروتین بیشتر گردد. همچنان منابع عایداتی ماهی پروری، زنبورداری و کرم ابریشم پروری به دهاقین کمک میکند تا استراتژی های دیگر جهت مبارزه با فقرتپیه نموده و چشمه های عایداتی جدید را برایشان ایجاد نماید.

برنامه ملی مالداری در دو بخش متمرکز خواهد بود. اول روی صحت حیوانی و خدمات و ترنری، و دوم روی تولیدات حیوانی که شامل مدیریت، نسلگیری، تغذی و بازاریابی میگردد. صنعت مالداری در افغانستان به صورت عنعنوی صورت میگیرد و در اندک موارد تجارتي شده اند. اقدامات در این بخش بالای تقویه هر دو بخش تمرکز خواهد نمود و این سناریو را به حیث یک نقطه قوت استفاده خواهد نمود.

تحت صحت حیوانی و صحت عامه و ترنری وزارت زراعت، آبیاری و مالداری در بخش های ذیل تمرکز خواهد داشت:

- ارائه خدمات و ترنری: تسهیل یک سیستم موثر و پایدار خدمات صحت حیوانی که از طریق مشارکت با سکتور خصوصی به اکثر مالداران برسد. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری قوانین و مقررات را جهت توريد، تولید و استفاده از ادویه جات حیوانی را نافذ نموده و از آن نظارت خواهد کرد. همچنان وزارت زراعت، آبیاری و مالداری در بهبودی نصاب تدریسی و ترنری و پاراوترنری کوشش های جدی را به خرچ داده و به تدریج به معیار های بین المللی آن را ربط خواهد داد. نظر به شرایط، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری سکتور خصوصی را تشویق میکند تا خدمات و عوامل تولید را ارائه نماید.
- کنترول و وقایه امراض: وزارت زراعت، آبیاری و مالداری با ایجاد یک شبکه مراقبت از امراض حیوانی از طریق سیستم قرارداد عرضه خدمات بهداشتی انجام میدهد. این اقدامات وزارت را قادر میسازد تا شبکه نظارت امراض به صورت فعال انجام شده و در وقایه و تداوی امراض حیوانی کمک جدی نماید. همچنان کنترول های دیگر در بخش توريد حیوانات و محصولات حیوانی روی دست گرفته خواهد شد.
- صحت عامه و ترنری در بخش مصونیت محصولات حیوانی توريدی و محصولات تولیدی داخلی دارای منشاء حیوانی مقررات قوی را فراهم می نماید. این همچنان تاسیس یک مرکز بازرسی و تجزیه گوشت و حیوانات ذبح شده را قبل از مصرف را در بر میگیرد، و تاسیس لابراتوار جهت آزمایش خطر بیولوژیکی، کیمیای و یا فزیکوی مواد

غذایی دارای منشأ حیوانی تولید و توزیع نیز شامل این برنامه می باشد. هم چنان در قسمت حمایت این بخش تاسیس مک مرکز تغذیه در سرحدات عمده و مهم بین المللیز ایجاد خواهند گردید..

- ترویج خدمات صحت حیوانی جهت افزایش آگاهی و تشویق دهاقین به سرمایه گذاری در مداخلات وقایوی از بیماری برای جلوگیری از گسترش بیماری های حیوانی، به ویژه امراض قابل انتقال به انسان حایز اهمیت می باشد. این فعالیت پتانسیل عظیمی دارد تا از طریق مشارکت عامه و خصوصی PPP خدمات صحت حیوانی را از طریق رسانه های جمعی و وسایل ارتباطی ابتکاری به سمع مردم برساند. در این رابطه، وزارت زراعت، آبیاری و مالداران همچنان خدمات بهداشتی حیوانی را به دهاقین از طریق مدل های مشارکت عمومی و خصوصی آزوده شده وسعت میدهد. این مدل در حال بررسی راه های ابتکاری که در آن به ارائه کیفیت، وسعت و توزیع جغرافیایی خدمات بهداشت به دهاقین و مالداران می باشد. وزارت زراعت، آبیاری و مالداران به این قضیه به عنوان یک فرصت قابل توجهی برای توسعه یک مدل PPP برای ارائه این خدمات، با هدف استفاده از آن را در جای دیگر در این بخش است. علاوه بر این پیشگیری و کنترل بیماری های مرضی از طریق شیوه های قرنطینه و نظارت قوی تر صورت خواهد گرفت. جل مزید بر این برنامه های تقویه ظرفیت و ترنر ها و پرسونل مربوطه آنان نیز شامل تمام این فعالیت ها خواهد بود. در بخش مالداران در حالیکه وزارت زراعت، آبیاری و مالداران هنوز نفوس شماری حیوانات را اخیرا انجام نداده است اولویت های کاری اقدامات مربوط به استفاده از شیوه های مدرن مالداران با بکار بردن نسل های اصلاح شده و بومی می گردد. استراتیژی های تفصیلی در بخش های تولید لبنیات، گوشت گوسفند و بز، تولید تخم مرغ، زنبورداری و تولید علوفه تکمیل گردیده است. بناء استراتیژی ملی مالداران روی موارد ذیل تمرکز خواهد داشت.
- تقویه پالیسی نسلگیری و تحقیقات در بخش تولید و موثریت نسل های بومی بخصوص نشخوار کننده گان کوچک و بزرگ و ، و طیور که توافق خوب به سیستم های فعلی دارند. به تدریج نسل های جدید که امکان تولیدات بیشتر را دارند نیز معرفی و ترویج خواهد گردید. در حال حاضر اوسط شیر دهی فی راس گاو نسل مختلط ۱۰ لیتر در روز است که با شیوه های جدید مدیریت به ۱۵ لیتر در روز میتواند برسد.
- افزایش کیفیت و دسترسی به خوراکه حیوانی ادامه خواهد یافت که با ایجاد انسجام بهتر بین تحقیقات و تولید تجاری علوفه میتواند این ضرورت مرفوع گردد. همچنان استفاده از محصولات فرعی زراعتی در تولید خوراکه حیوانی ضرورت های پرورش دهندگان جدید و تجاری مالداران را مرفوع خواهد ساخت. وهم چنان سعی خواهد شد تا با استفاده از سیستم مختلط جهت تولید خوراکه بیشتر مقوی برای حیوانات که در موسم سرما حین که تولید پائین می آید استفاده گردد.
- به همکاری های جدی در وزارت زراعت، آبیاری و مالداران خواهد بود تا مالداران ساکن و کوچی ها از ۲/۲۹ میلیون هکتار چراگاه ها مستفید گردند. به صورت تخمینی ۵/۱۶ میلیون حیوانات در ۱۷۹۶۵۴ فامیل وجود دارند که از ۶/۱۲ میلیون هکتار چراگاه تابستانی، ۴/۲ میلیون هکتار چراگاه زمستانی، و ۹/۵ میلیون هکتار چراگاه بهاری استفاده میکنند. این بر علاوه مرتع های است که بیشتر از ۳۰ میلیون هکتار یا ۷۴ فیصد مساحت کشور را تشکیل میدهد.
- انتقال به طرف نیمه تجاری و تجاری شدن مالداران در صورت امکان پذیر است که وزارت زراعت، آبیاری و مالداران در مشارکت با سکتور خصوصی مسئولیت ها را شریک نموده و آگاهی و آموزش های لازم را در خصوص فارم های نمایشی ارائه نمایند. زارعین و مالداران با فراهم گیری آموزش های فنی و دسترسی به قرضه میتوانند به تولیدات بیشتر روی آورده و زراعت تجاری را پیشه گیرند. این تجارت ها میتواند شامل مرغداری، تولید لبنیات و فارم های گوشتی و لبنی باشد. این تشبثات تقویه خواهند شد تا استقلالیت مالی داشته باشند و تولیدات شان مبتنی بر کیفیت در بازار رقابت نماید.
- خدمات ترویجی مالداران به بهترسازی روش ها و شیوه های مدیریت مالداران و تغذی ادامه میدهد تا دسترسی به بازار برای محصول مشخص را تسهیل نماید. همچنان فراهم اوری معلومات مارکیت مانند قیمت ها به صورت متداوم از طریق رسانه های جمعی و خصوصی میتواند در تصمیم گیری تولید کنندگان کمک جدی نموده و باعث ایجاد عاید بیشتر گردد.

همچنان در جریان پنج سال آینده وزارت زراعت، آبیاری و مالداری اقدامات خویش را روی دستاورد های قبلی ادامه میدهد تا چراگاه ها سبب ایجاد مجادله نگردد. اما به منابع بیشتر ضرورت است تا سیستم های بهتر و موثر تولید خوراکه حیوانی مغذی ایجاد گردد و چراگاه ها برای نسل های بعدی و آینده حفظ گردد.

همچنان با تشویق نمودن سکتور خصوصی برای سرمایه گذاری و ارائه تسهیلات قرضه، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری تاسیس نمودن انجمن های ملی تولید کنندگان لبنیات، مرغداری و غیره را حمایت مینماید تا تولید کنندگان کوچک با هم یکجا گردیده و در رفع تقاضای بازار تولیدات با کیفیت خویش را به صورت دوا مدار عرضه نمایند.

5.6 - اولویت استراتژیک ۵: تنظیم منابع طبیعی با تغییر اقلیم

با وجود حوادث طبیعی مکرر و تاثیرات تغییر اقلیم، افغانستان از منابع طبیعی سرشار برخوردار است مانند ۱/۷ میلیون هکتار جنگلات طبیعی (۲/۶۳ فیصد کل مساحت کشور)، ۳۰/۱ میلیون هکتار چراگاه (۴۶/۸۴ فیصد کل مساحت کشور). این منابع ارزش قابل ملاحظه در بخش اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ما دارد. با وجود دستاورد ها مانند راجستر نمودن منابع طبیعی، توشیح قوانین و طرح پالیسی ها، هنوز چالش های غصب زمین وجود دارد که به صورت کلی حل نگردیده است. روش قضیه به قضیه که از طرف اداره اراضی روی دست گرفته شده مغلق و وقتگیر می باشد.

همچنان با در اولویت قرار گرفتن تغییر اقلیم در سراسر جهان، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری روش های خویش را در تطابق با کشور های همجوار و در همخوانی با چارچوب COP21 مقایسه مینماید. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری ظرفیت های خویش را برای پاسخ به حالات ناگوار تغییر اقلیم بررسی می نماید تا اقدامات مناسب برای آگاهی دهی تاثیرات آن بالای معیشت و زراعت آماده نماید. با وجود اینکه اینگونه اقدامات در هماهنگی با فعالیت های آمادگی و مبارزه با حوادث صورت خواهد گرفت، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری ضرورت آنرا احساس میکند که منابع طبیعی کشور را از طریق اقدامات وقایوی و بازسازی حفاظت نماید. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری با اداره ملی محیط زیست، وزارت انرژی و آب، و وزارت احیاء و انکشاف دهات در اقدامات مربوط به تغییر اقلیم هماهنگی لازم را ایجاد مینماید. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری جهت آمادگی به پیامد های محیطی تغییر اقلیم اقداماتی را روی دست خواهد گرفت که در مطابقت به مقصد ۲ هدف ۱۳ انکشافی پایدار باشد.

هدف کلی استراتژی تنظیم منابع طبیعی وزارت زراعت، آبیاری و مالداری حمایت نمودن جوامع است که معیشت شان بالای منابع طبیعی (جنگلات، علفچر ها، و منابع طبیعی دیگر) متکی است، ایجاد محیط سبز، حفاظت خاک، آب، و تنوع حیات است. این استراتژی شامل چهار بخش است که ذیلا به صورت مختصر به آن پرداخته میشود. همچنان ارتباطات بین روستا ها و جوامع اطراف شهر ها ایجاد گردیده تا آگاهی دهی اجتماعی برای ارزش های ایکو سیستم شهری به مردم ارائه گردد و اقدامات جهت سرسبزی و کاهش سطح آلودگی شهری عملی گردد. این استراتژی توسط ظرفیت سازی های ویژه حمایت خواهد شد و وزارت را در پنج سال آینده در وضعیت تسهیل کننده قرار خواهد داد و مکلفیت حفاظت از منابع طبیعی عامه به جوامع انتقال خواهد نمود و ساحات کلیدی تولید عاید کوتاه و دراز مدت را برای جوامع تعیین خواهد ساخت تا دارایی های عامه به مردم و جوامع سپرده شود. سرمایه گذاری ها در این بخش مستقیما بر رشد اقتصادی کشور تاثیر دارد.

جنگلات: مدیریت پایدار جنگلات از طریق جوامع (حفاظت، غرس جدید، احیاء، انکشاف، برداشت پایدار، و ارزش افزایی) جهت دستیابی به انکشاف اقتصادی و معیشت پایدار روستایی. با جمع آوری و تحلیل ارقام احصائیوی و پلانگذاری دقیق، یک تعداد فعالیت ها به گونه مثال ایجاد انجمن های محلی مدیریت جنگلات انجام میگردد تا مسئولیت مدیریت تولیدات این منابع را به عهده گیرند و از طریق ارزش افزایی و فعالیت های مشابه بهره مند گردند. این فعالیت

های از طرف مرکز خدمات زراعتی وزارت زراعت، آبیاری و مالداري در سطح ولسوالی کمک خواهد گردید. در سطح ولایت، مرکز منابع دهاقین در ایجاد مراکز تحقیقاتی جنگلات کار نموده و ارتباط را بین مراکز تحقیق زون ها برقرار مینماید. تحقیقات روی نباتات که در مقابل خشکسالی مقاومت داشته باشد متمرکز خواهد بود. همچنان فارم های تحقیقاتی و تولیدی برای سرسبزی شهر ها و اطراف شهر را جهت رفع تقاضای نهال ها، بته ها و نباتات مربوط ایجاد و حمایت میگردد. تمام این اقدامات با ایجاد ظرفیت های نهادی و تخنیکی در وزارت و ولایات امکان پذیر خواهد بود که روی آن نیز تمرکز بیشتر صورت میگیرد.

علفچر ها و تنظیم نباتات طبی: مدیریت پایدار از طریق جوامع برای حفاظت، احیاء، انکشاف و توسعه علفچر صورت خواهد گرفت تا استفاده پایدار از علفچر ها و نباتات طبی صورت گیرد. همچنان جلوگیری از توسعه ریگزار ها نیز روی دست گرفته خواهد شد. این اقدامات جوامع محلی و کوچیان را قادر میسازد تا به صورت فعال ۲۱۰ هزار هکتار چراگاه را با معرفی روش های متناوب استفاده از علفچر حفاظت نمایند و تقریباً ۲۰۵ هزار هکتار طی ۵ سال را در بر گیرد. روش های مبتکرانه جهت حفاظت از منابع آبی و استفاده از آبریزه ها از طریق ظرفیت سازی مردم در جوامع نیز معرفی میگردد. بر علاوه ۱۱ مرکز تولید و توزیع تخم بذری علوفه جات ایجاد خواهد گردید.

مدیریت ساحات حفاظت شده: یکی از اقدامات مهم در این بخش واضح نمودن مالکیت این ساحات بوده و مدیریت و حفاظت پایدار آن میباشد. این از طریق نافذ نمودن قوانین مربوط به حیات وحش و محیط زیست بوده و در مطابقت به تعهدات میثاق های بین المللی در این بخش میباشد تا از ایکو سیستم محافظت گردیده و مشوق فرصت های سیاحتی گردد. نظر به روش های که در دیگر ممالک آسیای جنوبی عملی گردیده است، ساحات حفاظت شده به تدریج توسعه داده خواهد شد که از حالت فعلی آن که ۰/۳۴ فیصد است به ۲ فیصد ارتقاء نماید. علاوه بر این، ترکیبی از فهرست نمودن و اولویت بندی جانوران بومی و گیاهان از طریق بررسی های علمی در تمام ۹ مناطق حفاظت شده هدف قرار خواهد گرفت تا امکانات سیاحت گسترش نماید و باعث ایجاد عواید و اشتغال گردد. اقدامات این بخش همچنان مطابقت به مقصد ۷ هدف ۱۱ و مقصد ۲ هدف ۱۲ انکشافی پایدار دارد.

انکشاف ظرفیت های بشری و نهادی: برای نایل آمدن به مقاصد مذکور، نهایی نمودن مقررات، پالیسی ها و استراتژی های سکتور های فرعی و پلان های عمل ضروری میباشد. سروی ها و تحلیل ارقام احصایوی برای تعیین منابع و پلانگذاری دقیق صورت خواهد گرفت. همچنان ظرفیت ها برای ارائه خدمات از طریق دفاتر ولایتی و ولسوالی ایجاد میگردد. این اقدامات شامل بررسی نهادی و ظرفیتی در سطح تخنیکی ولایات و ولسوالی ها میباشد تا ظرفیت های تخنیکی نظر به ضروریات جامعه و اولویت های منابع طبیعی تنظیم گردد.

بناء طی پنج سال آینده یک عده اقدامات کوتاه مدت و بلند مدت اتخاذ خواهد گردید تا به اهداف تنظیم پایدار منابع طبیعی نایل گردیم. تنظیم و بهبود علفچر ها، تولید و تقویه زنجیره ارزش نباتات طبی، حفظ ساحات حفاظت شده پ انکشاف ساحات حفاظت شده و حیات وحش شامل این اقدامات میباشد و هم چنان جهت سرسبزی و کاهش سطح آلودگی شهری ارتباطات بین جوامع روستایی ونیمه شهری تامین گردد. تا آگاهی دهی اجتماعی پیرامون اهمیت ایکو سیستم شهری و سرسبزی برای شهر های بزرگ تا سطح الودگی هوا کاهش یابد این استراتژی توسط ظرفیت سازی های ویژه حمایت خواهد شد و وزارت را در پنج سال آینده در وضعیت تسهیل کننده قرار خواهد داد و مکلفیت حفاظت از منابع طبیعی عامه به جوامع انتقال خواهد نمود و ساحات کلیدی تولید عاید کوتاه و دراز مدت را برای جوامع تعیین خواهد ساخت که کلاً متکی به محصولات جنگل و غیر جنگل خواهد بود. و سرمایه گذاری در این بخش هارشد سریع حاصلات را سبب خواهد شد که سهم مستقیم در رشد اقتصاد ملی به شکل اساسی خواهد داشت.

6.6 - اولویت استراتژیک ۶: مصونیت غذایی و تغذی، و ایجاد مقاومت

در افغانستان میزان عدم مصونیت غذایی و سوء تغذی شدید بسیار بالا است و در حدود ۳۳ فیصد مردم در حالت عدم مصونیت غذایی بسر میبرند. در حالیکه بخش های دیگر این سند در تولید و دسترسی به غذا میپردازد، توجه این بخش بالای استفاده از مواد غذایی مغذی با تنوع غذایی است و اینکه چگونه غذای مغذی، پر تنوع، و صحتی به دسترس خانواده ها برسد.

با اتکاء به استراتژی ها و اقدامات گذشته در این بخش، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری با ارگان های همکار تحت اجندای ملی مصونیت غذایی و تغذی (AFSANA) از نزدیک کار خواهد نمود تا کارمندان ترویج و اقتصاد خانواده این وزارت روش های جدید و پایدار تولید و مصرف غذا را به مردم تعلیم دهند. این اقدامات در محدوده یک پروژه خواهد بود، بلکه کارمندان وزارت در سطح ولایت و ولسوالی تعلیمات مربوط را فرا گرفته و شامل تعاملات روزانه ایشان با دهاقین خواهد بود. همچنان در بخش توانمند سازی زنان، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری با زنان در تمام بخش های زراعت کار میکند و در بخش زراعت مبتنی بر تغذی، باغچه های خانگی در شهر ها و حومه شهر ها، زراعت های نیمه تجاری و تجارتی، و ارتقای ظرفیت زنان فعالیت های خویش را توسعه میدهد.

بر علاوه مشکلات تغیر اقلیم، افغانستان اسبب پذیر ترین کشور از ناحیه مواجه با خطرات متعدد قابل پیش بین و تکراری طبیعی، جنگ و حوادث طبیعی مانند سیلاب ها، خشکسالی، زلزله، لغزش زمین و غیره شدیداً بالای موجودیت و دسترسی به غذا، محصولات نقد، و محصولات حیوانی تاثیر نموده. بدون یک سیستم کمک اندک در اینچنین حالات، میکانیزم های سنتی برای دفع مشکلات امنیت غذایی کافی نمیباشد.

اما پاسخ به حالات اضطرار و رسیدگی به اضرار آن خارج از مسئولیت یک ارگان است. در مطابقت به رهنمود های ملی، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، وزارت احیاء و انکشاف دهات، و ریاست ملی مبارزه با حوادث در تقویه حالت دهاقین کوشش نموده و اقداماتی را روی دست میگیرند تا خطرات ناشی از حوادث طبیعی روی تولید و حاصلخیزی دهاقین اثرات کم داشته و هنگام این چنین حوادث به ایشان هرچه عاجل رسیدگی گردد.

در مطابقت به فلسفه انسجام بین الوزارتی، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری یک بخش ویژه برای پاسخ به حالات اضطرار در وزارت به اساس توافقات قبلی ایجاد خواهد نمود تا در بخش پلانگذاری و تطبیق استراتژی (آماده گی حالت اضطرار و برگشت به حالت عادی) پاسخ به چنین حالات در هماهنگی با ارگانهای ذیربط عمل نماید. همچنان وزارت زراعت، آبیاری و مالداری سیستم هشدار قبلی وضعیت هوا را در بخش تحقیقات خویش تقویت خواهد نمود. بر علاوه روش های جدید بیمه حاصلات بررسی گردیده و توجه بالای انکشاف مدیریت حالات اضطرار به خصوص به ضرورت های مختص به زنان و ارتقای ظرفیت شان در پاسخگویی صورت میگیرد. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری اقدامات را برای ترویج باغچه های خانگی برای زنان آغاز نموده ت از آن طریق عواید شان بالا رفته و آمادگی بیشتر برای حالات غیر مترقبه داشته باشند. ترویج زراعت شهری و حومه شهری به ارائه عوامل تولید خلاصه نمیشود، بلکه یک عنصر مهم در پایداری تولیدات زراعت شهری محسوب میگردد.

در سطح کابل، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری روی ظرفیت سازی برای میکانیزم های هشدار دهی قبلی و حالات ناگوار و آماده ساختن یک پالیسی مختص به زراعت تمرکز خواهد کرد و در سطح ولایات و ولسوالی ها، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری با گسترش افراد که در سطح محلی دارد روی ایجاد میکانیزم های هماهنگی کار میکند تا با همکاری دیگر ارگانها در هشدار و پاسخگویی حالات ناگوار آماده باشند و معیشت زراعتی مردم حفاظت گردد. در قدم نخست برنامه های ظرفیت سازی برای کارمندان سطح ولایت و ولسوالی انجام میگردد که بعداً ایشان دهاقین و مالداران

را در روش های وقایوی و پاسخگویی حوادث مرتبط به آبریزه ها و در سطح آبریزه ها آموزش دهند و انجمن های آبیاری شبکه های آبیاری را با همکاری شورا های محلی حفاظت نمایند.

6.7 - اولویت استراتژیک ۷: اصلاحات نهادی

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری مانند سایر وزارت ها یک سلسله تغییرات مهم را در پانزده سال اخیر و خصوصاً در دو سال قبل با وجود مشکلات روی دست گرفته است. کوشش ها برای پاسخگویی به چالش های ظرفیتی، نهادی و کارمندان که مسایل عمومی مدیریت را در وزارت تحت بحث میگیرد آغاز شده اند همچنان زیاد کارها هنوز باقیست که انجام گردند. برای اینکه به اهداف چون افزایش تولیدات زراعتی و خودکفایی ملی برسیم، در وزارت زراعت، آبیاری و مالداری باید یک سلسله موضوعات تغییرات نهادی روی دست گرفته شود.

تشکیل فعلی وزارت سا زگار با دیدگاه آن که همانا یک ارگان دینامیک و دهقان محور است، نمیشود. بیشتر تشکیلات وزارت مبتنی بر دیدگاه های ۴۰ سال قبل بوده که توام با جنگ و سیستم های ضعیف زراعتی بوده است. ساختار های وزارت و ریاست های مربوط آن در جریان ۴۰ سال گذشته با یک نفوس مصروف در شغل زراعت، کمتر از امروز روبرو بود، حاصلدهی در عدم موجودیت تکنالوژی های جدید و مبتنی بر روش های عنعنوی پائین بود و نقش زنان در زراعت شناخته نشده بود. تمام پلانگذاری مرکزی بوده و دولت در ارائه عوامل تولید و شناسایی بازار به تولیدات حمایت های لازم فراهم مینمود. اما بعد از سالهای جنگ زراعت را دوباره باید به حالت قبل از جنگ آورده شد و با فلسفه بازار آزاد، زراعت یکبار دیگر به پیشه پرسود مبدل شده است.

چنانچه تذکر گردید، در جریان پانزده سال گذشته پیشرفت های خوب در زراعت صورت گرفته است، اما وزارت زراعت، آبیاری و مالداری هنوز به حفظ بخش های ناچیز از ساختار های که از گذشته میراث مانده را ادامه داده است. در مقابل تقاضا های جدید دهاقین در سبک جدید، ضرورت است تا یک عده از این ساختار ها حذف گردد. به گونه مثال از روش مصرف بودجه باید به سیستم مبتنی بر نتایج مبدل گردد. تغییرات مذکور در مطابقت به اهداف و اولویت های ملی است که روی افزایش عواید، ایجاد اشتغال و اقتصاد ملی تاکید دارد با یک قوه کار با انگیزه و متحرک میتوان چیزی های زیادی را بدست آورد و تغییرات مهم که فرهنگ مسئولیت پذیری فردی و پاسخگویی است را تقویه خواهد نمود.

در حالیکه وزارت زراعت، آبیاری و مالداری از طریق برنامه سی بی آر بعضی اصلاحات را آغاز نموده است، اما این اصلاحات که کومک مینماید تا یک سلسله پروسه های کاری که مربوط به پرسونل میگردد سراز نو شکل دهی گردند اما باوجود این، موضوع تقویت پروسه های مدیریت منابع بشری هنوز تاثیر قابل ملاحظه از این برنامه حاصل ننموده است. اصلاحات ضروریکه وزیرزراعت و مدیران ارشد او خواهان آوردن آن در وزارت هستند از این که بعداً موضوع رعایت اصول رفتاری مورد نیاز شفافیت و مطابقت با قوانین و مقررات اصلاحات، بایست از طرف کمیسیون مستقل اصلاحات اداری نظارت گردد. و متأسفانه تمام تغییرات کوچک و بزرگ باید از طرف کمیسیون تایید گردد، که در نتیجه آوردن یک اصلاحات حقیقی را ناممکن میسازد. بناء این پروسه بیروکراتیک وزارت زراعت، آبیاری و مالداری را در رسیدن به اهداف و ماموریت خویش به تاخیر مواجه نموده و در بعضی حالات به شکست مواجه نموده است. برای اینکه مسئولین وزارت زراعت، آبیاری و مالداری یک سیستم اصلاحات واضح و عملی را روی دست گیرند ایشان به تعهد و حمایت واضح بالاترین مرجع حکومت ضرورت دارند تا ممنوعیت های ساختاری باعث جلوگیری اصلاحات نگردد.

اصلاحات دروزارت ت روی بست های رهبری متوسط و عالیرتبه متمرکز خواهد بود، بر علاوه یک بازنگری فعال و تنظیم مجدد یک تعد بست ها در وزارت سبب خواهد شد تا یک وزارت کوچک سریع و پاسخگو بمیان آید. روش های

مدیریتی اصلاح شده باید بالای رهبری و کیفیت مسلکی که پرسونل ما تحت را تشویق و حمایت نماید، تمرکز خواهد نمود. همچنان تمرکز بالای ابتکارات و مسئولیت ها باشد بدون اینکه برای هر موضوع تاییدی و امضای مقامات گرفته شود. همچنان وزارت زراعت، آبیاری و مالداران باید آموزش های لازم را برای کارمندان جدید التقرر در مرکز ولایات و ولسوالی ها فراهم نماید تا فاصله بین کارمندان وزارت و دهاقین کم گردد.

در مطابقت به تفاهمنامه همکاری بین وزارت زراعت، آبیاری و مالداران و وزارت تحصیلات عالی، برنامه های آموزشی نظر به ضرورت طرح گردند، و تحقیقات مشترک بین کارمندان تحقیق و استادان فاکولته های زراعت مرکز و ولایات راه اندازی گردند. همچنان همکاری های مشابه با وزارت معارف نیز آغاز خواهدگردید تا در قسمت کیفیت مواد تدریسی لایسه های زراعت توجه گردد و همچنان فارغین مذکور در دفاتر ولایتی و مرکز وزارت و یا هم در تشبثات داخل و خارج مزرعه جذب گردند.

در مطابقت به هفت الویت وزارت زراعت، آبیاری و مالداران آوردن تغییرات اساسی را درتشکیل خویش در نظر دارد. وزارت در جریان دو سال آینده ساختار های مرکزی وزارت را دو باره بررسی نموده و تغییرات لازم را وارد می نماید. ساختار مرکزی وزارت پاسخگوی ضروریات این سکتور نبوده و در مطابقت به دیدگاه دهقان محور وزارت نمیباشد. انکشاف پالیسی ترویج وزارت زراعت، آبیاری و مالداران، و برنامه میثاق شهروندی بشمول سرمایه گذاری وزارت در بخش ترویج فرصت و واقعیت های جدید را برای رسیدن به دهاقین و محلات معرفی و فراهم خواهد نمود. در حقیقت این اصلاحات به سطح ولایات از قبل آغاز گردیده است، و تقرر ۳۴ رییس ولایتی وزارت زراعت، آبیاری و مالداران از طریق رقابت آزاد به اكمال میرسد. پروسه اصلاح دومدار بوده و شامل تمام سطوح وزارت میگردد.

یک وزارت دهقان محور تشکیل ولایتی فعلی خویش را تجدید نظر خواهد نمود. ریاست های ولایتی وزارت که فعلا به مخفف انگلیسی *DAILS* شهرت دارند به *PAILS* و یا ریاست ولایتی زراعت آبیاری و مالداران تغییر خواهد نمود. ریاست های ولایتی شاهد تغییرات جدی در بخش مدیریت و ظرفیت های تخنیکی خواهد بود. غیر از اینکه یک تیم مدیریتی کوچک در دفتر ولایتی مستقر خواهد بود، ریاست ولایتی یک مرکز منابع دهاقین *Farmers Resource Centers (FRC)* را نیزمیزبان خواهد بود. این مرکز تمام معلومات و آموزش های تخنیکی را به سطح ولایت در زراعت ارائه مینماید. این مراکز کارمندان ولسوالی ها، و دهاقین پیشقدم را در روش های جدید ترویج زراعت، مالداران و بازاریابی آموزش میدهند. ریاست های ولایتی برخلاف گذشته سعی نخواهد کرد تا از وظایف وزارت در سطح ولایت سرمشق گرفته اجراءات نماید بجز از هماهنگی ارقام و معلومات که به مراجع بالای از ولسوالی شریک ساخته خواهد شد. بناءً دفاتر ولایتی خواهند توانست ضرورت های تخنیکی خویش را کاهش دهند. این در نظر است تا بعد از یک ارزیابی همه جانبه وزارت زراعت، آبیاری و مالداران در کابل تا کمترین حد ممکنه وظایف مشترک که به شکل ریاست وار چون پلانگذاری وپالیسی، منابع بشری، بست های معینیتها، بخش حمایتی وزیر، بخش قوانین ومقررات، مالی، بخش حقوقی وسایر بخش های مشرک را حفظ خواهد کرد.

در تطبیق این پروسه ساختار مجدد، دفاتر ولسوالی (*DAILS*) به یک رکن عمده که محرک اجندا انکشافی وزارت باشد مبدل خواهد گردید. در سطح ولسوالی بیشترین انسجام در بخش های فرعی مانند آبیاری، مالداران، باغداری و غیره باید به میان آید تا معلوماتی که از طریق ریاست ولایت به ولسوالی انتقال داده میشود بالای فعالیت های زراعتی تاثیر قابل درک خواهد داشت. جهت نیل به این اهداف، وزارت زراعت، آبیاری و مالداران بخش های ترویج دفاتر ولسوالی را به مراکز خدمات مختلط زراعتی مسما مینماید. وجود خدمات مختلط در سطح ولسوالی، دهاقین را قادر میسازد تا به صورت موثر و متداوم به این مراکز مراجعه نمایند و خدمات کارمندان ولسوالی به دهاقین برسد. همچنان اینگونه ساختار از فعالیت های پراکنده و نا منظم نیز جلوگیری میکند. و در نتیجه زنجیره خدمات را بین مرکز وزارت، ریاست ولایت، ولسوالی و دهقان تکمیل میسازد.

وزارت زراعت، آبیاری و مالداري در ساده سازی و معقول سازی پروسه ها، ریاست های ولایتی و دفاتر ولسوالی کوشش مینماید. طرح پلان ها از پائین به بالا صورت گیرد، از دهقان آغاز گردیده و از طریق دفتر ولسوالی به ریاست ولایت انتقال میگردد. معلومات از سطح تمام ولسوالی در مرکز ولایت توحید گردیده و در مطابقت به تقاضا و حالت ولایت ارزیابی و تحلیل میگردد. بعداً جهت بودجه سازی به ریاست پلان در مرکز ارائه میگردد. گزارشدهی و نظارت توسط دفاتر ولسوالی انجام خواهد گردید. در حالیکه ریاست ولایتی تطابق آنرا با پلان های ملی و اولویت های سکتور زراعت آن ولایت یقینی میسازند. این پروسه ها با ایجاد حکومتداری الکترونیکی طوری ترتیب خواهد گردید که تمام معلومات همزمان در سطح ولسوالی، ولایت و مرکز قابل دید و بررسی میباشند.

برای پیاده نمودن اصلاحات مذکور، حمایت مقامات بلند پایه دولت و مراجع تمویل کننده ضروری پنداشته میشود. اهداف بزرگی که برای وزارت زراعت، آبیاری و مالداري برای دوره 2017-2021 تعیین گردیده اند در صورتی میتواند جامه عمل بپوشد که مشکلات بنیادی ساختاری از بین رفته و موثریت آن بالا برود. اصلاحات باید م نتایجی به دهاقین و به سایرین که زراعت افغانستان را حمایت مینماید داشته باشد.

7. ابزار محرک و توانمند ساز

7.1 - پلانگذاری منحيث محرک اصلی و توانمند ساز

وزارت زراعت، آبیاری و مالداري در حالیکه یک میکانیزم پلانگذاری دارد، اما این میکانیزم وقفه ای بوده و فاقد موثریت خوب بالای استراتیژی وسیعتر نهادی میباشد که بتواند اولویت های سرمایه گذاری را حین پلان نمودن پروژه ها در عرصه زراعت یقینی نماید. بیشتر پلانگذاری روی ارقام نا تکمیل که از طریق ریاست های ولایات جمع آوری میگردد و ارقامی است که از طرف پروژه ها به شکل روایتی ارائه میگردد. بناء اینگونه ارقام و احصائیه عموماً باعث معلومات ناقص و متضاد میگردد که اساس پلانگذاری پروژه قرار داده شود. اکثرأ نه گاه گاهی اتخاذ تصمیم پیرامون بودجه و سرمایه گذاری در زراعت به اساس اجررات سال های قبل استوار میباشند که یک شاخص ضعیف و ناکامل کارکردگی زراعت را نشان میدهد.

جمع آوری و مدیریت ارقام و معلومات یک رکن مهم پلانگذاری دقیق است. ریاست پلان، بخش احصائیه و GIS را با هم مدغم میسازد تا با تلفیق معلومات و ارقام ساحوی و فضاء پلانگذار ها از معلومات دقیق و تجدید شده استفاده نمایند. توجه به اهداف استراتیژیک انکشافی (SDGs) خاصاً در جائیکه ارقام متناقض جندر و دیگر معلومات غرض تشخیص ضرورت مداخله بموقع ضروری میباشد.

یکی از کوشش های بخش اصلاحات همانا معرفی سیستم جدید پلانگذاری از پایین به بالا است، طوریکه کارمندان ترویج ولسوالی ارقام را از دهاقین جمع آوری نموده و به ریاست ولایتی انتقال میدهند. ریاست ولایت به نوبه خود ارقام و معلومات را بعد از بررسی و تحلیل و تنظیم آن به بخش های مربوط به ریاست پلان و پالیسی وزارت در کابل ارسال میدارند. معلوماتی که از ریاست های زراعت ولایات دریافت میگردد تنها شامل ارقام تولید نمیشد بلکه یک سلسله شاخص های وسیع را در بر خواهد گرفت که شامل انواع تولیدات، ضایعات، ارزش صادرات، دسترسی به بازار، فرصت ها، چالش ها، دسترسی به آبیاری، حفاظت نباتات، خدمات و ترنری، تولیدات حیوانی، وضعیت جنگلات و علفچر ها، و یک تعداد دیگر مواردی که دهاقین مرد و زن با آن روبرو اند.

ریاست پلان بر علاوه اینگونه ارقام و معلومات، منابع دیگر معلوماتی را مانند GIS و تصاویر فضایی نیز سراغ می نماید تا تخمین ساحه کشت و غیره فرضیه ها به صورت دقیق آماده گردد. کارمندان بخش احصائیه و GIS با استفاده از معلومات تصویر فضایی و سروی زمینی بالای جمع آوری معلومات چون تعیین ساحه کشت گندم، حاصلدهی فی

هکتار، ساحه تحت کشت گندم ابي وللمی نوع و صحت نبات، دسترسی به آبیاری و غیره را نهایی میسازند. اکثر این موارد فعلا وجود دارد، و روی ظرفیت سازی تمرکز خواهد شد تا سروی های زمینی تقویه و متداوم گردد و مکمل معلومات ریاست های ولایات باشد. معلومات تصاویر فضایی وزارت زراعت، آبیاری و مالداری را قادر میسازد تا ساحات فعالیت های زراعتی بیشتر در آن ساحه متراکم شده اند شناسایی نماید و خدمات را به دهاقین و مالدارانی که دور افتاده اند از خدمات زراعتی مستفید گردند. بخش GIS همچنان بیشتر تقویه میگردد تا نظارت از حالت نبات را در طول سال انجام دهند تا معلومات عینی به ریاست های ولایتی و ولسوالی ها انتقال گردد و اقدامات عاجل صورت گیرد.

بعد از دریافت معلومات از ریاست های ولایتی، ریاست پلان با ریاست های تخنیکی روی کیفیت معلومات، استراتیژی های سرمایه گذاری در بخش های مختلف زراعت بحث و مذاکره مینماید. همچنان این ارقام و پلانگذاری خدمات عملیاتی وزارت را در رسیدن به اهداف سالانه و عمومی وزارت آماده و در معرض استفاده درست قرار میدهد. هر ریاست در رساندن خدمات به دهاقین ربط داده میشود. بناء یک پلان جامع به مقام وزارت جهت بررسی و تایید تقدیم میگردد که بعدا به وزارت مالیه ارسال میگردد. ریاست های که در رسیدن به اهداف وزارت قادر به کمک نباشند و یا ارتباط نداشته باشند تقلیل و یا حذف میگرددند تا از عملی شدن و سازگاری با روش جدید دهقان محور اطمینان حاصل گردد. یک پلان عملیاتی جامع وزارت را قادر میسازد تا با منابع اندک بیشترین نتایج را بدست آورد.

جمع آوری ارقام به صورت سیستماتیک نه تنها پروسه پلانگذاری را در سطح وزارت تقویه مینماید بلکه با ایجاد هماهنگی سکتوری با مراجع تمویل کننده بالای هماهنگی سکتوری نیز تاثیر خواهد داشت. تمام پروژه های داخل و یا خارج بودجه وزارت باید از یک سیستم پلانگذاری عبور نمایند چون سیستم فعلی یک سلسله مشکلات را در خود دارد. اکثر پروژه های انکشافی در حالیکه با وزارت زراعت، آبیاری و مالداری در میان گذاشته میشوند، در اکثریت موارد بدون دخالت متخصصین وزارت طرح و دیزاین میگرددند. مراجع تمویل کننده با اتکاء به قراردادی ها پروژه های را طرح، دیزاین، تطبیق و نظارت میکنند و نماینده های وزارت در این پروسه دخیل نمیشوند. ارزیابی های مشترک به صورت مقطعی صورت میگیرد که جاگزین دخیل بودن دوامدار متخصصین و کارمندان زراعت نمیشود. بناء عدم مالکیت این پروسه یک حس بیگانه بودن پروژه ها را ایجاد نموده است و باعث عدم مسئولیت پذیری اینگونه پروژه ها از طرف کارمندان دولت میگردد. طرح، دیزاین و تطبیق پروژه ها مسئولیت مطلق قراردادی ها بعد از این بوده نمیتواند. مراجع تمویل کننده در زمینه باید ظرفیت ها را ایجاد نمایند تا پروژه ها و فعالیت های انکشافی در زراعت به صورت پایدار تطبیق و نظارت گردد و سبب پایداری نهادی گردد. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری تصمیم گرفته تا تمام پروژه های داخل و یا خارج بودجه را تحت یک چتر برنامه ای تنظیم نماید.

ریاست پلان یک طرح انتقالی رای جهت شامل نمودن تمام پروژه ها (داخل بودجه و خارج بودجه وزارت) فعلی و آینده را در چارچوب پلانگذاری وزارت تهیه مینماید. با درک اینکه بیشتر پروژه های خارج بودجه ملی مکلفیت های مالی و تطبیقی به مراجع تمویل کننده دارند، بناء طرح ادغام آن از طریق بررسی و ترتیب پلان های سالانه ایشان آغاز میگردد تا به تدریج در چارچوب پلانگذاری عمومی وزارت مدغم گردند. هدف از این روش همانا یقینی نمودن سرمایه گذاری ها جهت نیل به اهداف انکشافی کشور است تا فعالیت های پراکنده تشویق نگردد. همچنان ادغام پروژه ها تحت چتر برنامه ای و چارچوب پلانگذاری واحد یک عده کثیر مصارفات را جلوگیری نموده و سبب صرفه جویی مالی میگردد. به گونه مثال تمام پروژه های انکشافی (on budget) در حال حاضر یک تیم مدیریت، اداره، مالی، منابع بشری، لوژستیک، تدارکات و غیره جداگانه دارند و اکثر این عملیات جدا از فعالیت های وزارت زراعت، آبیاری و مالداری انجام میگرددند. این عملیات در ظاهر بیانگر آنست که پروژه ها ظرفیت و کارکردگی خوبتر از وزارت دارند، حال آنکه تمام پروسه های تدارکاتی و مالی پروژه های داخل بودجه بالاخره از طریق پروسه مالی به وزارت مالیه راجع میگردد. بر علاوه ادغام این عملیات ظرفیت ها را بالا برده و سبب صرفه جویی بودجه نیز میگردد.

2.7 - تحقیق و ترویج

تحقیقات یک ارتباط مهم در حفظ و انکشاف مهارت ها و معرفی روش های زراعتی جدید به دهاقین داراء میباشد. موجودیت مراکز تحقیقاتی در نقاط مختلف کشور فرصت تبادل نتایج ناشی از مساعی تحقیق و انکشاف مهارت ها را در حفظ کیفیت و برتری تولیدات دهاقین در مارکیت جهانی دارای رقابت روز افزون کمک خواهد کرد. قابل ذکر است که پایدار بودن این مراکز برای ادامه خدمات به دهاقین و ترویج یک امر مهم میباشد. بناء وزارت زراعت، آبیاری و مالداری راه های جدیدی را بررسی میکند تا این مراکز استقلالیت مالی پیدا نمایند بدون اینکه کیفیت خدمات شان صدمه بیند.

تحقیق و ترویج هر دو با هم ارتباط نا گسستگی دارد. این ارتباط که وعده خوب را در بر دارد باید به فرصت تبدیلی به سرمایه بیشتر تقویه گردد تا اقدامات در این عرصه در ارتقای جوامع که منابع کمتر دارند نقش براننده را بازی کند. همچنان محصول فعالیت های تحقیقی و ترویجی باید در رهایی دهاقین محروم از دایره فقر و بیچارگی مفید واقع گردیده و در اولویت کاری قرار گیرد. با حمایت مراکز تحقیقاتی و از طریق آن رسیدن به ضروریات دهاقین، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری مقصد ۵ هدف ۹ انکشافی پایدار را نیز بدست میآورد.

به منظور قادر ساختن میکانیزم ارائه خدمات دهقان محور به ارائه خدمات، بخش های تحقیق و ترویج به شکلی تدریجی از انتقال ستراتیژیک که تاکید و سرمایه گذاری بیشتر از مرکز به ولایات و ولسوالی میباشد استفاده زیاد خواهد نمود. با ایجاد استقلالیت مدیریتی در ریاست های ولایات، این مراکز قادر میگردند تا نظر به ضرورت کدر های تخنیکی را استخدام نمایند و به تقاضاهای در دفاتر ولسوالی جوابگو باشند. که در نتیجه این عملیه سبب ایجاد یک سیستم پلانگذاری، تطبیق، نظارت، و ارزیابی از پایین به بالا میگردد.

در تناسب به بخش های دیگر، بیشترین سرمایه گذاری در سطح ولسوالی صورت خواهد گرفت چون این نزدیکترین مرجع برای دهاقین میباشد. در این مرحله تمرکز زیاد جهت استخدام کارمندان زن به منظور حاصل اطمینان از وجود یک ستراتیژی رسیدگی (آگاهی دهی) حساب شده صورت خواهد گرفت. ارائه خدمات در سطح ولسوالی از طریق شبکه ملی مراکز منابع دهاقین (FRCS) در ی در مراکز ولایات صورت خواهد گرفت. سرمایه گذاری در این مراکز جهت جذب و تقویه ظرفیت ها انجام میگردد تا مستقیما دفاتر ولسوالی را حمایت نمایند و به حیث یک مرکز واحد خدمات ارتباط دهاقین با عرضه کنندگان عوامل تولید و همچنان ارتباط دهاقین با مارکیت، IPM و مراکز تذخیر تقویه خواهد گردید.

مراکز منابع دهاقین رول رهنمای معاملات (دلال) را در روابط تجارتي بین جوانب زیدخل اجرا خواهد کرد و هم چنان این مرکز خدمات ساحوی سایر ارگان ها را در ساحه یکجا خواهد نمود و نیز دفاتر زراعتی ولسوالی بزرگترین میکانیزم عرضه کننده خدمات حامیوی و مشوره دهی به دهاقین در سطح قریه و محله خواهد گردید. معلومات و نظریات مفید که در ریاست های زراعت ولایات بدست می آید به ولسوالی ها بدون در نظر داشت ضرورت های سکتوری انتقال داده خواهد شد تا به مشکلات و ضرورت های دهاقین جواب گویند.

3.7 - سیستم توزیع عوامل تولید

دهاقین هنوز هم در قسمت بدست آوردن عوامل تولید با کیفیت و بموقع با چالش های متعددی روبرو هستند. بازار ها از عوامل تولید زراعتی وارداتی از لحاظ کمی و کیفی غیر قابل اعتماد مملو میباشد. بخاطر اینکه این عوامل تولید در مطابقت به روش عرضه به اساس تقاضاء تهیه گردند، شرایط محلی پیرامون کیفیت عوامل تولید به اساس اقدامات قانونگذاری و مقرراتی قابل تطبیق تحت یک میکانیزم بین الوزارتی تسهیل بخشیده خواهد شد.

در بخش تولید تخمهای بذری، سیستم فعلی هنوز از سیستم مبتنی بر بازار فاصله دارد به مفهوم اینکه وزارت زراعت بایست رول میانجی را در زمینه بازی نماید، تخم های بذری را از بازار خریداری و سپس به قیمت سببایدی به دهاقین

توزیع نماید. بر علاوه تولید تخمهای بذری محدودیت های کمی و کیفی نیز دارد به این معنی که هدف سی هزار (30000) متریک تن تخمهای بذری هنوز برآورده نشده و مقدار کمبود تخمهای بذری بیشتر از بیست هزار (20000) متریک تن میباشد. وزارت زراعت در جستجوی تغییر سیستم فوق الذکر به میکانیسم پرداخت دوباره به جنس و یا پول نقد توسط دهاقین میباشد طبق این میکانیسم (جنس به جنس و یا پول نقد) وزارت زراعت تخم های بذری را در بانک غله و یا تخم ذخیره خواهد کرد به مرور زمان وزارت زراعت سببایدی تخم های بذری در تخم گندم و تخمهای دیگر از بین خواهد برد این امر وزارت زراعت را اجازه خواهد داد تا توزیع تخمهای اصلاح شده به دهاقین دیگر را توسعه داده و همزمان سرمایه گذاری کلی را در عرصه توزیع تخمهای بذری با سببایدی را کاهش دهد. محدودیت های مشابه در بخش باغداری نیز وجود دارد دسترسی محدود به نهال ها و تخم های اصلاح شده که در بخش توسعه ظرفیت مراکز دایمی باغداری و انجمن ملی قوریه داران افغانستان به آن توجه صورت خواهد گرفت.

وزارت زراعت یک ستراتیژی خروج را طرح خواهد نمود که شمولیت و رول وزارت زراعت را در پروسه توزیع تخمهای بذری کاهش داده و در بخش نظارت و کنترل کیفیت آن افزایش خواهد داد و تولید کننده گان خصوصی تخم های بذری با دهاقین از طریق IASCS در بخش کودهای کیمیایی، تخمهای اصلاح شده بذری و نهال ها یکجا کار خواهند نمود. وزارت زراعت همچنان احتمال انتقال مسولیت توزیع عوامل تولید را به نهاد های محلی چون کوپراتیف های زراعتی و فعالین سکتور خصوصی تحت نظارت دولتی را بررسی خواهد نمود. قوانین فعلی که بخشهای عوامل تولید چون (تخمهای بذری، افت کش ها و کودهای کیمیایی) را تحت پوشش قرار میدهند، تحت بررسی قرار دارند و تطبیق هرچه بهتر این قوانین مقتضی نظارت دوامدار، آزمایشات لابراتواری تفتیش و بالابردن ظرفیت اداره میباشد که باید انکشاف داده شود.

4.7 - قرضه زراعتی

دسترسی دهاقین و مالداران به قرضه یکی از چالش های عمده بوده که تا حال به شکل پراکنده و مقطعی در محدوده چند پروژه و یا برنامه که در بخش قرضه های روستایی فعالیت داشتند به آن پرداخته شده است. در زمینه یک نظریه وجود دارد که نشان میدهد بانکهای تجارتي میتوانند یک رول بزرگ را در عرصه زراعت بازی نمایند. هر چند خصوصیت رسک پذیری کمتر این نهاد ها سبب شده است که از بسته های قرضه ایشان تنها کسانی مستفید گردند که صاحب دارایی و یا وجهه الضمان میباشند. این یک امیدواری میباشد که این نهاد ها هرچه زودتر بتوانند اعطای قرضه های ضروری تجارت زراعتی را که اکنون وجود ندارد، شروع نمایند. اکثریت دهاقین افغان قادر نیستند تا با سپردن تضمینات خود را مستحق اخذ قرضه های کوچک سازند. راهای روشن جایگزین باید جستجو شوند که به موضوع فقر سرمایه دهاقین رسیده گی صورت گیرد.

وزارت زراعت با وجود افزایش دسترسی به قرضه از طریق همکاری با نهاد های قرضه دهی، بخاطر اعتبار بخشیدن هر چه بیشتر به نهاد های زراعتی و دیگر نهاد های موجود ضرورت خواهد داشت که نکات آتی به سطح بالا در نظر گرفته شود، انکشاف پالیسی های بسیار واضح مالی به منظور تشویق نهادهای قرضه دهی بیشتر که در عرصه رساندن و زنجیره ارزش خدمات عرضه خواهند نمود و به انکشاف بسیار موثر سکتور زراعت و فعالیت ها و صنعت مربوط خواهند انجامید. در سطح وزارت ها همکاری بیشتر شده و نهادهای قرضه های کوچک مستعد و متشبهترین سکتور خصوصی افزایش یافته تا اطمینان حاصل گردد که خدمات قرضه دهی و عوامل تولید مربوط به تجارت به اساس سیستم مبتنی بر تقاضای دهاقین، گروپ تولید کننده گان و مالداران صورت میگیرد.

در اقدامات بلند مدت به منظور هموار ساختن راه بخاطر ایجاد نمودن یک بانک انکشاف زراعتی در جریان پنج سال آینده وزارت زراعت تمام فعالین این عرصه را ترغیب خواهند نمود تا میانجی های مالی دیگری طور مثال کوپراتیف ها و انجمن های دهاقین را ایجاد نمایند و در بین هریک از این میانجی ها بخش مدیریت قرضه مالی روستایی و بخش پرسونل

اداری موظف خواهد شد همچنان یکی از راه های دیگر توسعه قرضه زراعتی همانا استفاده از گرانتی های گروپ های که قبلاً قرضه گرفته اند میباشد، که در این صورت خطر عدم پرداخت به صورت قابل ملاحظه در سیستم تقلیل میابد. کوپراتیف ها و تشبثات در مالکیت دهاقین خواهد ماند با وجود اینکه در ابتداء با کمک مالی دونه ها ، سرمایه دولتی و مدیریت حکومتی آغاز به فعالیت کرده باشند. خاصاً به این منظور که معیار های عالی ، مدیریت قوی مالی و شفافیت در آنها تامین گردد.

در جریان پنج سال آینده، قرضه یکی از عوامل موثر در کاهش خطر و تقویت مشترکین زنجیره ارزش خواهد بود که منتج به راه یافتن به بازار های جدید و استفاده از تکنالوژی های جدید بخاطر مطابقت با نیاز های مارکیت خواهد گردید. یک لست بسته های مالی زراعتی تهیه خواهد گردید تا دهاقین کم زمین را جذب و بالاخره ایشان را به تشبثات مفید تجاری مبدل خواهد ساخت. و با این اقدامات مقصد ۳ هدف ۹ انکشاف پایدار نیز حاصل خواهد شد.

5.7 - سازمان های دهقانی

وزارت زراعت درک مینماید که بدون سازماندهی دهاقین دور گروپ ها، کوپراتیف ها و انجمن ها، استفاده از قرضه و خدمات دیگر زراعتی چون زنجیره ارزش و پیشرفت های انکشاف مارکیت محدود می ماند. بناءً تنظیم دهاقین مرد و زن تحت همچو سازمان ها یک قدم ابتدایی و ضروری پنداشته میشود. این همچنان ارتباط زنجیره ارزش را به صورت افقی و عمودی تامین خواهد کرد و به حیث مراکز تبادل تجارب، دانش و تکنالوژی عمل خواهد نمود تا گروپ های منظم دهاقین را در عرصه داد و ستد با سکتور تجاری تقویه نماید.

از نظر دهاقین ، بازار طور عموم محدوده داد و ستد منطقی با قریه جات بعضاً با شهر های کوچک و به ندرت با شهر های بزرگ میباشد. انتقال تولیدات شان به شهرک ها و شهرهای بزرگتر عموماً بالاتر مصارف انتقال و دسترسی به وسایط نقلیه محدوده شده است. بناءً دهاقین اکثراً مورد لطف تجار قرار میگیرند که به مزرعه ی شان میروند و پیشنهاد خرید محصولات به ایشان میدهند. از اینکه دهاقین از قیمت بازار آگاه نیستند، فاقد پول نقد اند و مجبور هستند هرچه زودتر محصولات شان را به فروش برسانند این امر ایشان را در برابر روش های فرصت طلبانه تجاران و خریداران عنعنوی آسیب پذیر میسازند. ایجاد و تقویه کوپراتیف ها و انجمن ها این چنین چالش ها را تا اندازه ی میتواند مرفوع نماید.

وزارت زراعت ، آبیاری و مالداری مقاصد مشخص را جهت کمک به دهاقین در عرصه فایق آمدن به بعضی از چالش ها که روی ان بحث شد پیشنهاد مینماید:

- حصول اطمینان از توانای دهاقین مبنی بر پیوستن به صورت داوطلبانه و دیموکراتیک به گروپ های دهقانی .
- بهبود معیشت مردان و زنان که به سازمان های دهقانان پیوسته اند.
- تامین امنیت غذایی در جوامع .
- ایجاد اطمینان تمویل مالی خودی با همکاری ارگانهای قرضه دهی. حمایه روش کمک به خود از طریق سازمان های دهاقین.
- نهادینه سازی میکانیسم گرفتن سهم فعال سازمان های دهقانان در پروسه پالیسی سازی و تطبیق ان .
- اشتراک مساعی بیشتر با ساختار های نو ظهور تحت برنامه های شورا های انکشافی محلی و میثاق شهروندی

یک عنصر عمده در انکشاف سازمان های دهقانان رول توانمند سازی وزارت زراعت، آبیاری و مالداری همکاری در گردهم آوری و منظم ساختن دهاقین می باشد و دهاقین مشتاق اند تا فواید شان را در عضویت سازمان ها برای بهبود عواید و ایجاد ثبات بشتر اقتصادی شان بدانند. دهقان به مثابه یک عامل اقتصادی تغیر باید از فواید ارتباط کوپراتیف ها و انجمن های دهقانی قناعت داده شود.. همچنان رول تسهیلی حکومت در این عرصه نباید فضای طبیعی که در ان تجارت و داد و ستد های اقتصادی صورت میگیرد را خدشه دار سازد. دهاقین باید از فرصت های که بتواند ایشان و

محصولات شانرا قادر به رقابت سازد با خبر گردند. در عین حال تاجران نیز ضرورت دارند بفهمند که با تنظیم دهاقین در سازمان ها ایشان با رقابت های شدید روبرو میگردند.

6.7 - حمایت سکتور خصوصی و مشارکت عامه و خصوصی

قسمیکه در سند اعتماد خودی دولت که در کنفرانس لندن در ماه دسامبر سال ۲۰۱۴ پیشکش گردید پیشبینی گردیده است، این سند و چارچوب ستراتیژیک تجدید شده ان مشارکت با سکتور خصوصی را در محوری ترین موضوع در مساعی توانمند سازی یک محیط برای سکتور های مختلف زراعت قرار داده است. به منظور درک ظرفیت بالقوه ان فهم اساسی پیرامون رول سکتور خصوصی در دسترسی به اهداف سکتوری و ایجاد ظرفیت های در امتداد زنجیره ارزش یکی از وظایف مهم اصلاحات میباشد.

تاکید روز افزون مبنی بر شریک ساختن سکتور خصوصی در بخش های مختلف فعالیت های زراعتی ضرورت به همکاری و هماهنگی در داخل وزارت زراعت و بین الوزارتی دارد.. توجه خاص به موارد ذیل مبذول خواهد گردید. (۱) موضوعات تنظیمی(چارچوبه حقوقی) پیرامون انتقال دارایی های عامه به سکتور خصوصی و مکلفیت های ناشی از قرارداد بزرگ زراعتی. (۲) تعرفه های گمرکی تجارت فصلی تا مولدین و پروسس کننده گان داخلی دسترسی انحصاری به مارکیت های محلی داشته باشند. (۳) و مشوق های مالیاتی. در تمام این موارد وزارت زراعت وظیفه دارد تپالیسی ها را طرح چارچوبه های حقوقی و تنظیمی را آماده، نظارت را اجراء و ارائه تسهیلات کومک های تخنیکی، حمایه دهاقین، سازمان های دهاقین و سکتور خصوصی ادامه دهد.

در جریان پنج سال آینده وزارت زراعت روی ستراتیژی انکشاف اقتصادی به مبتنی بر سرمایه گذاری سکتور خصوصی دربخش زنجیره ارزش و پروسس بخاطرترغیب تقاضای مبتنی بر بازار وحاصلخیزی زراعتی به کار ادامه خواهد داد که این امر با روی دست گرفتن ابتکارات ستراتیژیک مختلف از طریق تشویق و جذب سرمایه گذاری های بزرگ بین المللی و داخلی صورت خواهد گرفت و همچنان تقویه گروپ های دهقانی، کوپراتیف ها، تشبثات کوچک و متوسط که همه اینها در حقیقت هسته انکشاف سکتور خصوصی و مارکیت را تشکیل میدهد صورت خواهد گرفت. هدف عمومی در این عرصه همانا ایجاد اشتغال و امنیت برای مردم محل است که منجر به ترغیب انکشاف اقتصادی خواهد شد.

جذب سرمایه های بزرگ از طریق تشویق سکتور خصوصی به سرمایه گذاری در پارک های صنعتی زراعتی صورت خواهد گرفت. این پارک ها فرصت های شریک ساختن مصارف درفعالیت های ارزش افزایی را فراهم خواهد ساخت. بدین طریق یک مدل قابل تعویض برای افزایش موثریت وکاهش مصارف تولید ارائه خواهد شد. در صورت امکان روش های مشارک عامه-خصوصی استفاده خواهد گردید تا عرضه مبتنی برتقاضای عوامل تولید و خدمات زراعتی را با هم یکجا نماید که فعلاً توسط وزارت زراعت انجام میگردد و متشبتین سکتور خصوصی دربخش ارزش افزایی زنجیره ارزش بشمول بهبود ارتباطات با مارکیت سرمایه گذاری مینمایند. وزارت زراعت یک واحد مشارکت عامه-خصوصی جداگانه را ایجاد خواهد نمودتا تخصص لازم را بوجود بیاورد که بتواند موضوعات ساده مشارکت عامه- خصوصی را تنظیم نماید و به مرور زمان ظرفیت خویش را بالابرده توان تنظیم پروژه های بزرگ و پیچیده مشارکت عامه و خصوصی را دریافت نماید.

دهاقین تجارتي کوچکتر نیز تشویق خواهند شد تا با متشبتین سکتور خصوصی از طریق مراکز عرضه خدمات مختلط ولسوالی ارتباط برقرار نمایند، جائیکه که دهاقین کوچک و دهاقین تجارتي همکاری بخش خدمات ترویج سکتور عامه وخصوصی و همچنان عوامل تولید را از جوانب مختلف بدست می آورند .. در این سطح توجه بالای متشبتین زن بیشتر میگردد تا تکیه وحمایت برای تعداد محدود زنان متشبت گردد. تشبثات بیشتر این زنان در بخش صنایع دستی و سکتور خدمات میباشد که یک تعداد زیاد شان ازطرف دونر ها سبسایدی میگیرند که سوال تداوم فعالیت های شان را مطرح

میسازد. چالش های که زنان متشبهت به آن مواجه هستند اکثراً با محدودیت های عرفی و کلتوری بدتر شده اند و حمایت های زنان که تشویق کار در بیرون منزل باشد ظاهراً روبه کاهش میباشد.

8. بخش های مشترک

8.1- تجارت زراعتی

گسترش تولید و قابلیت تولید دهقان افغان با سرعت بیشتری نسبت به سرعت پیش بینی شده در حال حرکت است. دسترسی به عوامل تولیدی پیشرفته و تکنالوژی، باعث اضافه شدن حاصلات در بعضی ساحات شده است. این افزایش در تولید مستلزم تأکید بیشتر بر توسعه بازارها برای فروخت این حاصلات و انتقال از شیوه های فعلی زراعت معیشتی به سیستم های تولیدی معاصر و بازار محور دارد. پتانسیل گسترش بخش تجارت های زراعتی زیاد است و نیاز به یک سلسله ابزارهای توانمندکننده دارد تا انتقال به یک دوره جدید تولید و بازاریابی صورت گیرد. چنین یک انتقال مستلزم آن است که محدودیت ها و چالش ها با دقت بررسی شده و ساختار های اساسی برای تحقق این پتانسیل مهم ایجاد گردد. با توجه به افزایش محصولات دارای ارزش اضافی اقتصادی، (18 محصول) ضروری است که ابتکارات مربوط به تجارت های زراعتی به طور مستقیم با زنجیره های نو ظهور ارزش افزایی وصلگردد.

دسترسی به سرمایه: یکی از موانع اساسی انتقال از میتود های زراعت بخور و نمیر و سنتی به شیوه های معاصر همانا نبود سرمایه و عدم توانایی دهاقین جهت دسترسی به آن است. نهاد های مالی موجوده، متناسب با نیاز مندی های دهاقین نیستند تا آنها بتوانند از زراعت بخور و نمیر گذرنموده و وارد زراعت بازار محور و تولیدات گسترده شوند. شیوه های موجود نیل به وجوه مالی فوق العاده محدود بوده و به آن عده دهاقین خاص معامله صورت میگیرد که توانایی فراهم نمودن ضمانت را به نهاد مالی در برابر قرضه های زراعتی داشته باشند. بسیاری از نهاد های قرضه دهی متمایل به پذیرش خطرات احتمالی نیستند که در نتیجه آن فرصت های بزرگ از دست میرود که بوسیله برنامه های موجه دهاقین از انزوا بیرون میشوند.

دسترسی به زمین: یکی از موانع عمده عدم دسترسی متشبهین و سرمایه گذاران به زمین میباشد. اغلباً روند استملاک زمین در افغانسان یک روند طویل حقوقی و بیروکراتیک است که سرمایه گذاران را دلسرد ساخته و موجب میشود تا ایشان تمرکز خود را به سایر عرصه ها نسبت به تجارت زراعتی معطوف دارند. عواقب ناگوار ناشی از تأخیر دسترسی به زمین، تأثیر مستقیم بر استخدام بلقوه افراد در مزرعه و تجارت های متعلقه دارد.

چارچوب های حقوقی: انجمن ها و کوپراتیف های کوچک غیر رسمی بسا اوقات اولین عامل گذار از زراعت بخور و نمیر یا معیشتی به زراعت تجارتی محسوب میشوند. چارچوب حقوقی برای تولیدکننده گان پائین دست مانند انجمن ها و کوپراتیف ها معمولاً واضح نبوده و متناقض اند. بنابر تعریف، انجمن ها و کوپراتیف ها باید مورد تشویق و ترغیب قرار گرفته تا منسجم شده و مدیریت داخلی شانرا منطقی سازند و نباید تابع رژیم مالیات نزولی و مقررات کهنه باشند. امکانات بلقوه برای این گروه ها زیاد است؛ این نهاد ها اساسی ترین فعالیت های تشبثاتی را در برداشته و میتوانند محرک بلقوه برای دهاقین کوچک یا معیشتی باشند تا بدینوسیله آنها به سیستم تولیدات زراعتی معاصر و بازار محور بپیوندند.

دسترسی به کمک های تخنیک: جهش به سوی یک سکتور قوی تجارت زراعتی مستلزم رویکرد مبتنی بر دانش از مراحل مقدماتی تولید تا زنجیر عرضه و دسترسی به بازار میباشد. بسیاری از تجاران در افغانستان، بازرگانان سنتی محسوب میشوند. تصور ایشان مبتنی است بر عرف مدیریت عمل معامله با زنجیره عرضه و ارزش که منحصر شده است به شیوه های قدیمی صادرات به بازار های از قبل شناخته شده. عموماً مفهوم شیوه های ارزش افزایی مانند بسته بندی بهتر، کنترل حفظ الصحه نباتی، سردخانه ها و کشف بازار های جدید، عرصه های مورد تمرکز تجاران سنتی را

تشکیل نمیدهد. کار با افراد غیر تجار در خصوص تکنیک های چگونگی تجارت و بازار یابی، یک فعالیت اساسی شمرده میشود. طور مثال کار با دهاقین از طریق خدمات ترویجی مورد هدف در خصوص بازاریابی، میتواند آگاهی های لازم را برای یک تعداد دهقانان در زمینه تقاضا و چنه زنی بهتر در مورد قیمت و دسترسی به بازار باشد. این امر میتواند آگاهی وسیعتر را پیرامون امکانات بلقوه بازار ها و شرایط لازم برای دهاقین ایجاد نماید تا آنها کیفیت تولیدات شانرا مطابق تقاضای بازار تنظیم نمایند.

8.2- مبارزه با مواد مخدر

با وجود کوشش های دولت افغانستان و جامعه بین المللی، کشت کوکنار در ۱۵ سال گذشته بیشتر شده است و در سال ۲۰۱۵ ساحه ۲۲۴ هزار هکتار را احتوا نموده بود. تولید کوکنار رقابت محصولات مشروع زراعتی را ضربه میزند، حاکمیت قانون و مشروعیت حکومت را تحت سوال میبرد، و باعث تقویت فساد و دهشت افگنی میگردد.

با آنکه حاصلدهی کوکنار بنابر عوامل محیطی، امراض، عرضه زاید و فعالیت تنفیذ قانون در سالهای اخیر اندکی متناوب بوده است، اما تمایل کلی دهاقین به زرع کوکنار عمده ترین دلیل افزایش کشت این نبات را تشکیل میدهد و اگر استراتیژی ها برای معیشت بدیل کوکنار وضع نگردد به ویژه برای دهاقین بخور و نمیر یا معیشتی، تمایل دهاقین به ادامه زرع این نبات بیشتر خواهد شد.

در حال حاضر سکتور زراعت مشروع فاقد دینامیک های تولیدی، حاصلخیزی و بازار است تا مشکلات مانند فقر و بیکاری را هدف قرار دهد و منابع بدیل جهت رشد زراعت مشروع ایجاد نماید. ایجاب میکند تا اقدامات مختلط و هماهنگ روی کار آید تا فرصت های جدید و بدیل کشت کوکنار وسعت یابد و سبب ایجاد عواید و اشتغال زایی پایدار برای مردم در این محلات گردد. سرمایه گذاری در گندم آبی خطر دوباره روی آوردن به کشت کوکنار را بیشتر میکند. بناء اقدامات جدی علیه اینگونه نتایج در بخش پروژه های آبیاری نیز باید روی دست گرفته شود.

چون گندم نسبت به کوکنار عاید کم دارد، بناء رجوع به کشت کوکنار در زمین های که برای کشت گندم آبیاری میگردد بیشتر میباشد. جهت مقابله با این معضله باید روی حاصلخیزی فی واحد زمین گندم توجه گردد نسبت به توسعه زمین تحت کشت. به عباره دیگر، توسعه زمین برای گندم دارای اولویت کمتر نسبت به سرمایه گذاری در باغداری دایمی و مالداری تکثیفی میباشد که میتواند رقیب خوب باشد در برابر زرع کوکنار.

خطر رجوع به کشت کوکنار بعد از سرمایه گذاری در باغداری کمتر میباشد چون تولید حاصل فی واحد زمین در باغداری بیشتر میباشد و محصولات باغداری در مقایسه با گندم رقابت خوبتر در بازار دارند. بناً اولویت دهی به انکشاف محصولات دایمی مانند تاکستان ها و درختان میوه نسبت به محصولات باغداری سالانه میتواند در این عرصه ممد واقع گردد بخاطر اینکه محصولات دایمی فصلی نبوده و تمام سال زمین را مصروف نگهدارند و از سوی هم این نباتات معمولاً 25 تا 30 سال عمر دارند و عیار ساختن زمین آن برای کشت کوکنار به سرمایه و مصارف هنگفت نیاز دارد. به همین ترتیب کشت زعفران که در ابتداء سرمایه گذاری بیشتر را نیاز دارد زمین را برای 7 تا 8 سال تحت کشت قرار میدهد و در مقابل کشت سالانه کوکنار بدیل بهتر خواهد بود.

بخش های فرعی این برنامه قسمی طرح ریزی شده اند که باهم روند تقویه، عرضه و تنوع معیشت های مشروع روستایی را تسهیل نمایند با تمرکز ویژه بر دهاقین کارگران منزوی و بخور و نمیر که در نتیجه این امر منجر به کاهش تولید کوکنار در ولایات شامل فهرست اولیت های مبارزه با مواد مخدر میگردد. این اقدامات نه تنها شامل تحقیقات و ترویج روش های جدید زراعتی میگردد، بلکه سرمایه گذاری روی زیربناهای زراعتی ر. دولت افغانستان و جامعه جهانی که شکار این پدیده شوم کوکنار اند باید با هم کار نمایند تا محیط سازگار را جهت رشد و توسعه محصولات مشروع

زراعتی آماده نمایند. تمام شرکاء باید مسئولیت مشترک خویش را در راستای انکشاف بدیل درک نمایند تا مبارزه با مواد مخدر کامیاب گردد.

8.3- زنان در زراعت

نقش زنان در زراعت مغلق میباشد. در حالیکه زنان یک سهم فعال در زراعت دارند و ۴۳ فیصد نیروی کار در زراعت و مصئونیت غذایی را تشکیل میدهند، با آنهم دسترسی ایشان به منابع تولیدی بسیار اندک است. با وجود سهم زنان در مبارزه با عدم مصئونیت غذایی و فقر و نقش بارز در تنظیم منابع طبیعی، زنان شکار تبعیض و محدودیت های اجتماعی و اقتصادی متعدد اند. این محدودیت ها این عوامل دسترسی زنان را به منابع تولید و فرصت های اقتصادی جهت انکشاف نیروی محرک شان محدود میسازد. در قدم نخست سهم گیری زنان در فعالیت ها با مثابه مکلفیت های فامیلی بدون ارزش پولی محسوب میشود و ایشان به ندرت در مقابل کار های که انجام میدهند دستمزد دریافت میکنند. پرداخته میشود.

سهم زنان در زراعت افغانستان نتیجه استراتیژی های مبارزاتی مبتنی بر جنسیت اجتماعی (جندر) است تا زنان بتوانند معیشت های خویش را تنوع بخشند. مردان عموماً محصولات با ارزش را کشت میکنند و یا خارج از محل جهت دریافت شغل های فصلی یا دائمی سفر می نمایند. این در حالیست که زنان در حویلی و محوطه های کوچک به زرع محصولات جهت مصروف فامیل مبادرت میورزند و یا دست به تربیه و نگهداری تعداد اندک مواشی میزنند و در اخیر خود محصولات خویش را پروسس نموده و بخشی از آنرا بازار های محلی به فروش میرسانند. زنان افغان نسبت به مردان سهم کمتر در تصمیم گیری جهت انتخاب عوامل تولید، محصولات و بازار دارند. باوجود این همه، در حال حاضر زنان بیشتر وقت شانرا در تولید محصولات زراعتی و مالداری صرف مینمایند.

با وجود استراتیژی جنسیت اجتماعی (جندر) و موجودیت یک آمریت متصدی این موضوع در وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، ادغام و نهادینه ساختن مسایل جنسیت اجتماعی (جندر) در این وزارت هنوز هم یک امر چالش بر انگیز است زیرا فقط دو زن به حیث روساء در مرکز وزارت ایفای وظیفه می نمایند در حالیکه هیچ ریاست ولایتی روسای زن ندارند. علی الرغم موجودیت یک پالیسی جامع جنسیت اجتماعی (جندر) در وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، بعضی از ریاست ها، پروژه ها و برنامه ها تاکنون هم استراتیژی ها و راهنمود های بخصوص خویش را در این زمینه دارند. در این راستا تا هنوز هم نبود هماهنگی لازم بین فعالیت های ریاست ها، برنامه ها و پروژه ها به چشم میخورد. هویدا است که یک راهکار خوب پلان شده برای ادغام موضوع جنسیت اجتماعی (جندر) در هر فعالیت وزارت زراعت، آبیاری و مالداری تا هنوز وجود ندارد که در نتیجه مسئله ادغام توانایی های زنان و تقویه روند توانمند سازی زنان به یک شیوه واحد توسط جوانب ذیربط بصورت واضح درک نشده و ثانیاً نبود هماهنگی مانع تشریک مساعی در جهت تأثیر گذاری فعالیت ها بر گروه های مورد هدف شده است.

حضور روز افزون کارمندان ریاست اقتصاد خانواده در ولایات و ولسوالی ها سبب شده است تا وزارت زراعت، آبیاری و مالداری آگاهی های بیشتر را به زنان در این بخش برساند. استفاده از زنان زراعت پیشه موفق منحیث نمونه های کامیابی و تربیه کدر های جوان دهاقین طبقه اناث منتج به تقویت بیشتر اعتماد، وقار و سهم زنان خواهد شد. علاوه این فعالیت ها و راهکار ها فضای را برای بهبود همکاری و تشریک معلومات میان زنان مساعت میسازد تا زنان هنگام حوادث بتوانند با همدیگر کمک کنند و این امر از تطبیق مؤثر استراتیژی مبتنی بر پالیسی جنسیت اجتماعی (جندر) وزارت زراعت، آبیاری و مالداری اطمینان میدهد. پروژه های اقتصاد خانواده در حال حاضر با زنان در جوامع کار میکنند تا ایشان را از نظر اقتصادی توانمند نماید و عواید فامیلی شانرا بلند ببرد. این ریاست همچنان در صدد آن است که برنامه های را طرح نماید تا بصورت مشخص حساسیت های دهاقین ذکور را نسبت به نقش و سهم دهقانان اناث در شورای های انکشاف محل، مورد رسیدگی قرار دهد.

وجود چالش‌ها، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری متعهد است تا توجه جدی بر تساوی جنسیت اجتماعی (جندر) و نقش زنان در زراعت مبذول دارد. مشارکت زنان در تمام بخش‌های زراعت اعم از نهادی و غیر آن یکی از اولویت‌های وزارت زراعت، آبیاری و مالداری است و این موارد در پروسه پلانگذاری و تطبیق شامل می‌گردد. غرض نیل به این هدف مهم، که هدف پنجم (مقاصد ۵، ۷، ۸، و ۹) انکشاف پایدار میباشد، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری در حال ساختار مجدد پروسه اصلاحات خویش میباشد تا اطمینان بدست آید که مسایل حقوق زنان و توانمندسازی اقتصادی آنها هم از دید تقنینی و هم از دید اقتصادی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد. استفاده از تکنالوژی‌ها جدید معلوماتی در مزرعه، زنان را که از دسترسی به معلومات اقتصادی دور مانده‌اند، قادر خواهد ساخت تا این معلومات را از طریق تکنالوژی تلفون‌های همراه (مبایل) بدست آرند. دسترسی به به معلومات و اطلاعات اقتصادی از اهمیت بسزای برخوردار است که به مثابه یک محرک مهم برای آوردن تغییرات میان تولیدکننده‌گان روستایی طبقه انات خواهد بود.

8.4- مبارزه با فساد

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری سایر ارگانهای دولتی مجزا نبوده و مانند آنها در برابر فساد آسیب پذیر میباشد و از این پدیده شوم متأثر است. مدیران عالی‌رتبه این وزارت اغلباً حین اجرای وظایف محوله‌شان تحت فشارهای گوناگون و نفوذ بی مورد بلوسیله ابزارهای نهادی خارج از این وزارت قرار می‌گیرند. برخی این فشارها سیاسی بوده و برخی دیگرانگیره‌های پولی میباشد. بدون در نظر داشت منبع و نوع فشار، مدیران عالی‌رتبه وزارت، آبیاری و مالداری متعهد اند تا از شیوه‌های بهتر استفاده نموده تا ا متیقن شوند که مدیران میان رتبه و کارمندان پایین‌رتبه از عواقب فساد آگاهی داشته و در در زمینه مبارزه با فساد آماده‌اند.

در حال حاضر کارمندان عالی‌رتبه وزارت زراعت، آبیاری و مالداری مصروف تطابق پروسه‌های کاری این وزارت با پالیسی‌های ملی مبارزه علیه فساد اداری اند و سعی مینمایند تا اطمینان بدست آرند که روند اصلاحات موجب ایجاد چارچوب گردد که عرصه‌های بلقوة فساد را در فعالیت‌های یومیه و همچنان پالیسی‌ها مورد شناسایی قرار دهد. . طور مثال پروسه‌های تدارکاتی مطابق راهنمودهای کمیسیون نو تأسیس تدارکات ملی عیار گردد که توسط ریاست جمهوری و وزارت مالیه تدوین شده‌اند.

پروسه‌های استخدام بصورت اخص در برابر فساد و همچنان دخالت‌ها و فشارهای سیاسی آسیب پذیر اند. یک ریاست منابع بشری مستقل که مورد حمایت همه جانبه قرار داشته باشد، از طریق وضع طرزالعمل‌های جدی مبتنی بر شایسته‌سالاری و جذب افراد شایسته میتواند در کاهش فساد کمک نماید. ساده‌سازی پروسه‌های کاری و سیستم‌های یک پارچه الکترونیکی نیز در کاهش فساد کمک میکند. طرزالعمل‌های بغرنج و پیچیده و پروسه‌های زاید کاری اغلباً باعث تأخیر در فعالیت‌ها گردیده و ایجاد زمینه سوء استفاده و بهره‌کشی می‌گردد.

مشارکت سکتور خصوصی و عامه کوشش‌های وزارت زراعت، آبیاری و مالداری را در امر مبارزه با فساد از طریق توانمند ساختن گروه‌های ذینفع مانند گروه‌های دهقانی، اعضای جامعه و جامعه مدنی در زمینه ایجاد تفاهم و شناسایی عرصه‌های فساد، تقویه میکند. شناخت گروه‌های ذینفع منحيث جوانب ذیدخل در مباحث پالیسی میتواند منحيث کتلست برای یک اقدام اصلاحی جهت مبارزه با فساد مورد استفاده قرار گیرد.

9. استراتژی و میکانیزم تطبیقی

ترتیب پروسه اصلاحات مشتمل بر یک سلسله اقدامات کلیدی خواهد بود.

- از اینکه آبیاری اولین اولویت میباشد، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری ریفرم ریاست آبیاری را به حیث یک مدل انتخاب مینماید که در این راستا اقدامات ذیل روی دست گرفته خواهد و ظرفیت مدیریتی بررسی و رسیدگی قرار خواهد گرفت.

- تیم جدید مدیریت به مشوره رهبری ارشد وزارت مشوره های لازم را جهت گزینه های سرمایه گذاری بر اساس ساحات دارای اولویت به شمول معلومات فراهم شده از طریق ارقام و اطلاعات اساس و سروی سیستم معلومات جغرافیایی (GIS) ارائه میدارد.
- ترتیب یک پلان اولویت ها با استفاده از ارقام و اطلاعات اساس و سیستم معلومات جغرافیایی (GIS) برای تعیین مناطق که در آن پروژه ها تطبیق گردند.
- تثبیت ساختار های حمایتی در سطح مرکز، ولایات و ولسوالی ها نظر به محدوده کاری، به شمول منابع که برای تطبیق ساختار های اصلاح شده نیاز است.
- ارزیابی و معرفی کانسپت (مفکوره ابتدایی) شیوه های ساده و مؤثر جریان کار و مدیریت پروسه با استفاده از سیستم های حکومتداری الکترونیکی.
- شناسایی، استخدام، آموزش و اعزام کارمندان تخنیکی جدید و برحال تخنیکی به محلات مختلف.
- گنجائیدن کارکرد های جدید در ساختار های ولایات و ولسوالی ها به شمول دسترسی بیشتر به دهاقین.

وزارت زراعت، آبیاری و مالداري از راهکار های فوق در جهت تنظیم روند اصلاحات خویش استفاده نموده و بیشتر کار خواهد نمود تا ریاست های دیگر را طوری در این روند شامل سازد که در وظایف فعلی شان اختلال وارد نگردد. به مثابه یک بخش از فعالیت های ادغامی و اصلاحی، وزارت زراعت، آبیاری و مالداري در حال طرح یک پلان توحیدی میباشد تا اطمینان بدست آید که تمام پروژه های مربوط بخش آبیاری به شکل سیستماتیک تحت چتر ریاست آبیاری کار نمایند که این امر منجر به کاهش تکرار خدمات در بخش های اداری، لوژستیک، مالی و مدیریت میگردد.

یک تعداد تیم های کاری ایجاد خواهند شد تا از تطبیق این استراتیژی نظارت نمایند. این تیم ها متشکل از کارمندان کلیدی تخنیکی مربوط به وزارت زراعت، آبیاری و مالداري از مرکز و ولایات خواهد بود که منعکس کننده بهترین ظرفیت های ممکن تخنیکی و اصلاحی باشند. این تیم ها رهبری وزارت زراعت، آبیاری و مالداري را در تطبیق اصلاحات همکاری نموده و راهنمود های تطبیق عملی را غرض نیل به نتایج مورد نظر فراهم خواهند نمود. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري در نظر دارد تا در قدم نخست اصلاحات جامع را به صورت امتحانی در پنج ولایت که شامل ۵۰ ولسوالی میباشد میگردد، عملی سازد.

اولاً روند اصلاحات ولایات و ولسوالی ها در شش ماه اول به صورت امتحانی آغاز خواهد شد و در جریان یک سال به پنج ولایت دیگر گسترش خواهد یافت. یک مدیر با تجربه تیم کاری را رهبری خواهد نمود. این تیم مرکب از تعداد مشخص تحلیل گران و مدیران با تجربه خواهد بود که میان طیف وسیع دسپلین سکتوری بصورت فوق العاده فعالیت نمایند تا اطمینان بدست آید که پروسه بخوبی مدیریت شده و اهداف تعیین شده بدست میآیند. این تیم با رهبری آن مسئول تأمین ارتباطات در سطوح مختلف وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، ولایات و ولسوالی ها در زمینه شناسایی مشکلات، فرصت ها و راه حل های مؤجه برای تطبیق تحول و اصلاحات خواهد بودند. این تیم به صورت دورانی توسط مشاورین داخلی و در صورت لزوم توسط مشاورین خارجی کمک شد. تیم های کاری بعد از شناسایی ظرفیت ها، دارایی ها و مشوره با کارمندان ولایتی و ولسوالی به شمول ولایات و ولسوالان، زمان لازم را برای تمرکز مجدد فعالیت ها بر حمایت سریع دهاقین تعیین خواهند نمود.

در مطابقت با هفت اولویت این سند، وزارت زراعت، آبیاری و مالداري یک تغییر بنیادی را در ساختار خویش در نظر دارد. با بکار گیری روش دهقان محور لازم است تا منابع (بشری و مالی) در سطح ولایات و ولسوالی ها مجدداً تنظیم و اختصاص داده شوند. این اقدامات از استفاده منابع وزارت زراعت، آبیاری و مالداري مبتنی بر تقاضا و ابتکار در سطح مزرعه اطمینان میدهد که توسط یک شبکه منسجم و بهم پیوسته تخنیکی و مبتنی بر تحقیقات در سطح ولایات حمایت خواهد شد.

9.1- اصلاحات نهادی به سطح مرکز

اصلاحات در وزارت زراعت، آبیاری و مالداری به یک تمرکز جدی بر منطبق ساختن بست های متوسط و عالی رهبری با بست های متعدد این وزارت بر اساس یک ارزیابی وظیفوی نیاز خواهد داشت که در نتیجه این نهاد به یک نهاد کوچک، سریع العمل و پاسخگو مبدل خواهد شد. راهکار های اصلاح شده مدیریتی مبین تأکید مجدد بر رهبری و کیفیت های مسلکی خواهد بود که کارمندان پائین رتبه را انگیزه داده و مورد حمایت قرار میدهد. این راهکار باید قبول مسئولیت را در برابر ابتکارات فردی گسترش دهد و کارمندان بدون نیاز به اخذ مشوره و امضاء در خصوص هر موضوع به دریافت راه های حل به مسائل و مشکلات در محدوده وظایف بخش مربوطه بپردازد.

یک سلسله تعدیلات مدیریتی و وظیفوی جهت انتقال از ساختار پروژوی نسبتاً نا هماهنگ که متکی بر دخالت در عرصه های کلیدی طرح و تطبیق میباشد، تکرار فعالیت ها و استفاده نا هماهنگ منابع انجام خواهد شد. اولین قدم استراتژی یک در این راستا همانا ارتباط دادن پروژه ها موجود بصورت کل و یا فعالیت های اساسی آنها با ریاست های مربوطه وزارت زراعت، آبیاری و مالداری میباشد. قرار دادن ریاست ها در راس نظارت و انسجام تطبیق یک روش برنامه ای را برای فعالیت های وزارت زراعت، آبیاری و مالداری فراهم نموده، هماهنگی و تشریک معلومات را میان ریاست ها تقویت بخشیده، و ظرفیت این وزارت را ارتقا میبخشد تا بتواند پلانگذاری را به شیوه کوتاه و دراز مدت جهت تطبیق رسالت خویش انجام دهد. تقلیل هزینه های عملیاتی و افزایش پاسخگویی نتیجتاً واضح خواهد بود.

در عین زمان مراجع تمویل کننده بین المللی راهنمود های جدید وزارت زراعت، آبیاری و مالداری را رعایت خواهند نمود که در خصوص پروسه جامع پلانگذاری تمام پروژ های پلان شده از طرح گرفته تا تطبیق و ارزیابی میباشد. این امر اطمینان میدهد که اولویت ها و خلاء ها مشترکاً شناسایی شده، منابع مالی میتواند همراه با طرح های مناسب به شکل مؤثر بسیج شده شوند و مودل های تطبیق بطور مؤثر پیاده گردند.

نتیجه اخیر این خواهد بود که یک کاهش چشم گیر در حضور فزیزی در زمینه حمایت و انجام مکلفیت های خدماتی در تمام سطوح و مدیریت وزارت رونما خواهد شد. با محدود ساختن فعالیت ها بر مسایل کلان، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری تمرکز چشم گیر بر روابط مراجع تمویل کننده و پالیسی ملی زراعت خواهد نمود. این وزارت در مرکز به یک ساختار کوچک مبدل شده که شامل ریاست های پلان و پالیسی، منابع بشری، معینیت ها، بست های حمایت مدیریتی، مالی، تدارکات، تقنین و مقررات، و بخش های خدماتی مربوطه خواهد بود.

به صورت عملی این ساختار که فعلاً به اساس عرضه ایجاد شده با ساختاری تعویض میشود که به اساس تقاضا طرح میگردد. بناء ساختار جدید مستلزم تغییرات سازمانی و ادغام و انسجام چندین عنصر مختلف میباشد، مانند:

- میکانیزم های هماهنگی چندین وزارتی جهت تقویت چارچوب های لازم تقنینی و انتظامی به منظور ایجاد یک شرایط مساعد برای فعالیت های ملی و بین المللی غرض خود کفایی.
- تجدید چارچوب های قانونی و کنترول کیفیت جهت ایجاد و حفظ شرایط مساعد و تقویت مودل های مشارکت عامه و خصوصی.
- طرح یک استراتژی جامع و منطبق با زمان برای عرضه خدمات زراعتی.
- تقویت و ایجاد نهاد های مناسب جهت حفظ و گسترش فعالیت ها بوسیله فراهم نمودن اساس قانونی، پالیسی ها و تصمیم گیری غیر متمرکز مالی.
- شناسایی یک میکانیزم عمومی و نقطه آغاز برای انکشاف خدمات و عوامل تولید مبتنی به تقاضا.

9.2- مرکز امور تخنیک و هماهنگی در سطح ولایت

ساختار فعلی ریاست های ولایات در حال حاضر منعکس دهنده ساختار وزارت میباشد و یک تعداد کارمندان ولایات به ریاست های تخنیک گزارش میدهند و یک عده دیگر به ریاست امور ولایت در مرکز. اکثر این ارتباطات یک طرفه و از پایین به بالا است که پاسخ های محدودی به ایشان از مرکز داده میشود. پاسخ های که از ریاست های تخنیک درخواست میگردد در اکثر حالات تحلیلی نمیباشد. مقدار و تعداد گزارشات که از ولایات درخواست میگردد کیفیت این گزارش را صدمه میرساند و عموماً این گزارشات منجر به تغییر پالیسی ها و استراتژی های تمویل در سطح مرکز نمیگردد. صلاحیت های تصمیم گیری در سطح ولایت محدود بوده و تصامیم مالی کلاً از کابل کنترل میگردد.

برای اینکه عرضه خدمات نظر به تقاضای دهاقین طرح گردد، ریاست های ولایات تغییرات چشم گیر را در بخش مدیریتی و تخنیک متحمل خواهد شد. بر علاوه تیم مدیریتی کوچک، ریاست ولایت مرکز منابع دهاقین را در خود تاسیس خواهد کرد. این مراکز معلومات و ظرفیت های تخنیک را به مشتری های خویش در سطح ولایت عرضه مینماید. این مراکز کارمندان ترویج را که لایحه وظایف شان تغییر نموده است آموزش خواهد داد، و همچنان دهاقین پیشقدم و دهاقین تجارت پیشه را آموزش میدهد تا ایشان به نوبه خویش با استفاده از قطعه های نمایشی در ولسوالی معلومات را به سمع و درک دهاقین برسانند. ریاست های ولایات به گونه گذشته تمام فعالیت های وزارت زراعت را کاپی خواهند کرد، و گزارش ها را بعد از تحلیل به مرکز انتقال خواهند داد. کارمندان مراکز منابع دهاقین مختلط از کارمندان فعلی و جذب ظرفیت های جدید خواهد بود.

این مراکز همچنان از منابع دست داشته مانند مراکز تحقیقاتی، فاکولته های زراعت، و لابراتوار های زراعتی استفاده نموده و جهت ارائه خدمات منحصر به آن ولایت کوشش می نمایند. این اقدامات کیفیت مواد زراعتی را کنترل نموده و ارزش محصولات زراعتی را بهبود میبخشد.

یک بار دیگر باید گفت که در عمل ریاست های ولایتی زراعت، آبیاری و مالدارای حمایت های لازم تخنیک را برای کارمندان ولسوالی عرضه میدارد تا آنها بتوانند معلومات، حمایت و راهنمایی های لازم را به هدف تزیق مفهوم خدمات تقاضا محور مبتنی بر پرداخت¹ برای دهاقین فراهم نمایند. از اینرور فراهم نمودن خدمات و عوامل تولید جامع یکپارچه مبتنی بر تقاضا نیاز به کدر ها و مهارت های پاسخگو دارد تا نیازمندی های دهاقین مرفوع شده و اطمینان بدست آید که نیامندی های آنها کاملاً توسط فراهم کننده گان درک میشود. باید به خاطر داشت که معمولاً دهاقین فقیر به حقوق، سرمایه و خدمات دسترسی محدود دارند و مهم است تا این طبقه مورد شناسایی فراهم کنندگان خدمات قرار گرفته و آنها توانمند ساخته شوند تا خدمات را که نیاز دارند تشخیص و تقاضا نمایند.

در مقابل مراکز منابع دهاقین یک سلسله منابع تخنیک را برای افزایش ارزش متوقعه عرضه خدمات به سطح ولسوالی فراهم میسازد. این مراکز یک بسته تخنیک پاسخگو را نظر به ضروریات زراعت هر منطقه مهیا می نمایند. این شیوه طوری طرح میگردد که بنابر آن سیستم عرضه خدمات از عرضه محور به تقاضا محور مبدل شود و در این شیوه عوامل تولید مستلزم تغییرات سازمانی بوده و نیازمند ادغام و انسجام چندین عنصر متفاوت است، مانند:

- تهیه معلومات و راهنمود ها در مورد نیازمندی های حقوقی به شمول تعیین معیار ها برای عوامل تولید زراعتی و محصولات تولیدی.

¹ بناً تقاضا در این مورد به معنی آن است که مردم خواست دارند، به آن نیاز داشته و ارزش به اندازه باشد که آنها مایل به سرمایه گذاری منابع خوش اند، مانند زمان و پول. به منظور عرضه خدمات که تقاضا محور یا مبتنی بر تقاضا تلقی شود، اصول اصلی ذیل باید تطبیق گردد: (الف) محور خدمات باید تقاضای مستهلک باشد؛ (2) عرضه کننده گان خدمات باید در برابر مستهلکین و استفاده کننده گان پاسخگو باشند؛ و (3) مشتریان باید آزادانه بتوانند عرضه کننده گان خدمات را انتخاب نمایند.

- ایجاد یک بانک معلومات به اساس منابع تخنیکي و آموخته های محلی.
- فراهم نمودن مجموعه منابع آموزشی.

9.3- عرضه خدمات به دهاقین در سطح ولسوالی

در پروسه اصلاحات و تغییرات ساختاری، ایجاد دفاتر زراعت، آبیاری و مالداری ولسوالی مهمترین نقطه آغاز برای تطبیق اجندای انکشافی وزارت زراعت، آبیاری و مالداری خواهد بود. هماهنگی های لازم باید به سطح ولسوالی میان سکتور ها ایجاد گردد تا معلومات و دانش که از سوی ریاست های ولایتی به دهاقین ارائه میگردد نتایج موثر بر خدمات زراعتی داشته باشد. برای رسیدن به این هدف، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری شکل واحد های ترویج ولسوالی را مانند مراکز منسجم عرضه خدمات زراعتی تغییر خواهد داد. نزدیکی و موجودیت خدمات ترویجی به یک شیوه منسجم زمینه را برای دهاقین مساعد خواهد ساخت تا با گروه از متخصصین ترویج که نمایندگی از سکتور های مختلف مینمایند، برای دریافن مشوره در تماس شوند. نتیجتاً این امر کاهش شیوه های پراکنده و نا منظم را بیشتر یقینی میسازد. بناً این مورد بصورت بنیادی روابط میان دهاقین و زنجیر که متشکل از وزارت زراعت، آبیاری و مالداری و ریاست های ولایتی و ادارات ولسوالی های این وزارت را تغییر میدهد.

مراکز خدمات زراعتی که در سطح ولسوالی ایجاد میگردند، زمینه تبادل معلومات، تجارب و ارتباطات قبل و بعد از مزرعه را بین دهاقین و سکتور خصوصی فراهم میکند. همچنان ضرورت های محل با مشوره شورا های انکشاف محلی ارزیابی میگردد تا خدمات ترویجی نظر به تقاضا و ضرورت های زراعتی با در نظر داشت رشد اقتصادی دیزاین و ارائه گردد. با ایجاد یک چارچوب مشارک عامه و خصوصی، نقش تمام جوانب نیدخل واضح میگردد، به شمول وزارت زراعت، آبیاری و مالداری تا چگونه مسئولیت های خویش را به حیث ارگان عامه ایفا نماید. در متوسط تا دراز مدت، نظارت و انفاذ چارچوب های قانونی تقویه میگردد تا هر عامل در سطح محلی و بازار پاسخگو به اقدامات خویش باشند.

به همین ترتیب مراکز خدمات زراعتی در سطح ولسوالی فعالیت های ذیل را نیز انجام خواهند داد:

- انتقال تقاضای دهاقین به عرضه کننده گان خدمات و نظارت از عرضه خدمات.
- حصول اطمینان از اینکه کیفیت و کمیت خدمات تقاضا شده به صورت کافی و به وقت و زمان معین عرضه شود.
- بهبود تصامیم مبتنی بر محل در فعالیت های ترویجی زراعت.
- تقویه روند انکشاف نهاد های محلی و ایجاد روابط حمایتی میان این نهاد ها.
- تشویق شورا های انکشافی محلی جهت حمایت از فعالیت های زراعتی و همکاری در روند شناسایی و اولویت بندی مشکلات و تشکیل گروه های دهقانی.
- حفظ همکاری میان جوانب نیدخل در خصوص نیازمندی های محلی.

شورا های انکشافی محلی ظاهراً در حالتی اند که یک مقدار بیشتر معلومات از فعالیت های انکشافی و پروژه ها را دارند که به دسترس اعضاء آنها قرار دارد. این میتواند منتج به طرح پلان های انکشافی زراعتی گردد که کوپراتیف ها، انجمن های دهقانی و غیره نهاد ها در آن دخیل میباشند و نظر به ظرفیت های تولیدی ولسوالی و محل و با همکاری کارمندان زراعت در ولسوالی دیزاین گردد. همچنان این شورا ها در ایجاد و تشویق گروه های دهقانی، کوپراتیف ها و انجمن ها نقش بارز را میتوانند ایفا نمایند و از تجربه شان این گروه های بهره مند گردند.

10. نظارت و ارزیابی

تغییرات در ساختار ریاست نظارت و ارزیابی و انجام ارزیابی های مقطعی و بررسی موثریت، یک امر مهم برای ایجاد فرهنگ استفاده از اندوخته ها و مسئولیت پذیری میباشد. برای ارائه معلومات جهت بازرسی پالیسی ها و برنامه ها ردیابی

پیشرفت‌ها در برابر اهداف تعیین شده و ایجاد یک مرکز واحد ارقام یک امر ضروری پنداشته میشود. ادغام معلومات احصائیه، GIS، و سیستم معلومات MIS باید صورت گیرد و این ارقام باید بالاخره برای تصمیم‌گیری و کمک به دهاقین در سطح ولایت و ولسوالی استفاده گردد. سیستم معلومات باید جامع گردد تا تمام ارقام و معلومات به آن ارتباط داده شده و در تحلیل و گزارشدهی جهت تجدید پالیسی‌ها مفید واقع گردد.

در عین حال، ارزیابی یک عملیه جداگانه به یک دیپارتمنت جدید تعلق خواهد گرفت که مستقیماً به مقام وزارت گزارش دهد. در جریان پروسه امتحانی اصلاحات، دو ارزیابی میان مدت و یک ارزیابی نهایی انجام خواهد گرفت. آموخته‌های این پروسه برای بهبودی طرح اصلاحی بعدی استفاده خواهد شد و گزارش آن برای پالیسی‌سازی بهتر نیز شریک میگردد.

در جریان پروسه امتحانی، یک میتودولوژی جدید نیز ترتیب خواهد شد تا پلانگذاری را به حیث عامل اصلی پاسخگویی و توجیه نیازها در پایین‌ترین سطح استفاده نماید. دیپارتمنت‌های نظارت و ارزیابی به واحد جداگانه تقسیم خواهند شد. نظارت بر اساس پلان‌های چارچوب نظارتی که در آغاز برنامه ترتیب میگردد عمل خواهند کرد. تیم‌های نظارت بر خلاف وضعیت فعلی در ریاست‌های ولایات و ولسوالی‌ها جاگزین میگرددند. تیم‌های تطبیقی با تیم نظارتی در رسیدن به اهداف و کیفیت کاری کار خواهند کرد.

11. بودجه

بودجه ذیل هزینه بخش‌های عمده این برنامه را برای پنج سال 1396 – 1400 نشان میدهد که با جدول زمانبندی (ANDPF) مطابقت دارد. وجوه تعهد شده مشتمل است بر پروژه‌های جاری و پروژه‌های تعهد شده مانند OFWM, SWIM, RAIN, PARBP, sNaPP2, CLAP, NHLP, FARM, AAIP, GRAIN, WB SGR. سکاتور مالداري همچنان پیشبین سرمایه‌گذاری سکاتور خصوصی نیز است که در ستون تعهدات گنجانیده شده است. پروژه‌های جاری در وزارت زراعت یک مقدار هزینه اصلاحات را به عهده خواهند گرفت که ارقام آن در جدول ذیل منعکس نگردیده است. تطابق بیشتر پروژه‌های جاری با اولویت‌های این برنامه تصویر واضح‌تر را در بخش تعهدات نشان خواهد داد.

ارقام به میلیون دالر امریکایی (۱۴۰۰-۱۳۹۶)

بخش	بودجه	تعهد	کمبود
آبیاری	391.50	193.00	198.50
گندم و غله جات	92.00	27.00	65.00
باغداری و نباتات صنعتی بشمول سبزیجات	288.90	86.80	202.10
مالداري	262.95	124.90	138.05
تنظیم منابع طبیعی	318.50	17.00	301.50
مصنوعیت غذایی	426.38	75.86	350.52
اصلاحات نهادی	105.79	12.13	93.66
مجموع	1886.02	536.69	1349.33

1. CARD-F. 2016. *National Poultry Value Chain pts I, II & III*
2. Central Statistics Organization. 2009. "Afghanistan Statistical Yearbook 2008-09."
3. Central Statistics Organization. 2010. "Afghanistan Statistical Yearbook 2008-09."
4. Central Statistics Organization. 2012. "National Risk and Vulnerability Assessment 2011-12."
5. Central Statistics Organization. 2013. "Afghanistan Statistical Yearbook 2012-13."
6. Christensen, Asger., Hogg, Richard, Claudia Nassif, Camilo Gomez Osorio, William Byrd, and Andrew Beath, *Afghanistan in Transition: Looking beyond 2014. Directions in Development*. Washington, DC: World Bank, 2013.
7. Favre Kamal (2004): *Watershed Atlas of Afghanistan*, Ministry of Irrigation, Afghanistan.
8. FAO. 2003. *Afghanistan Information Management Service (AIMS), Land cover of Afghanistan (1993)*. <http://www.fao.org/geonetwork/srv/en/metadata.show> 1289, 30/03/2012.
9. FAO/WFP (1999): *Crop and food supply assessment mission of Afghanistan*, Ministry of Agriculture Irrigation and Livestock (MAIL), Afghanistan. Islamic Republic of Afghanistan Center Statistics Organization (IRACSO) (2010): *Afghanistan Statistical Yearbook (2008-2009)*. 29: 135-165, 231-244.
10. JICA (2010): *Study on current basic situation and information collection of agriculture in northern and northeastern areas of Afghanistan*. Nishimaki R., Toku H. (2005): *Report of the study of urgent rehabilitation support program of agriculture in Kandahar, Afghanistan*, *Journal of Arid Land Studies*, 15(2):109-114. (in Japanese)
11. Maletta, H. and Favre, R. 2003. *Agriculture and food production in post-war Afghanistan - a report on the winter agricultural survey 2002-2003*. Food, Agriculture and Animal Husbandry Information Management and Policy Unit (FAAHM) of the Ministry of Agriculture and Animal Husbandry of Afghanistan and FAO, Office Kabul, Kabul, Afghanistan, http://www.fao.org/world/Afghanistan/pubs_en.htm, 12/08/2009.
12. Ministry of Water and Power. 1967. *Irrigated areas per province and per source*.
13. Qureshi, A.S. 2002. *Water resources management in Afghanistan: the issues and options*. Working Paper 49, International Water Management Institute (IWMI), Colombo, Sri Lanka, http://www.iwmi.cgiar.org/Publications/Working_Papers/index.aspx, 12/08/2009.
14. World Conservation Society. 2010. *National Protected Area System Plan*. NEPA (Afghanistan)
15. World Bank, *Agriculture Sector Report*, (2014)